

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ - TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Vývoj daňového zatížení fyzických osob ve vybraném časovém období

Development of Tax Burden of Individuals in Selected Time Period

Student: Hana Lokaiová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Michal Krajňák

Ostrava 2014

Zadání bakalářské práce

Student: **Hana Lokaiová**
Studijní program: B6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202R049 Účetnictví a daně
Specializace: 00 Účetnictví a daně
Téma: **Vývoj daňového zatížení fyzických osob ve vybraném časovém období**
Development of Tax Burden of Individuals in Selected Time Period

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Daňová soustava České republiky
 3. Daň z příjmů fyzických osob
 4. Komparace daňového zatížení
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Seznam příloh
Přílohy

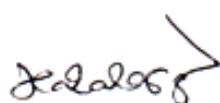
Seznam doporučené odborné literatury:

- PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2013*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7263-784-3.
ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Krajňák**

Datum zadání: 22.11.2013
Datum odevzdání: 09.05.2014



Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry



prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně, včetně přílohy č.1,č.2,č.3,č.4,č.5,č.6,č.7.



Hana Lokaiová

Obsah

1	Úvod	6
2	Daň a daňová soustava ČR.....	7
2.1	Vlastnosti daní.....	7
2.1.1	Nenávratnost.....	7
2.1.2	Neekvivalentnost	7
2.1.3	Neúčelovost.....	7
2.2	Funkce daní	7
2.2.1	Fiskální funkce	7
2.2.2	Alokační funkce.....	8
2.2.3	Redistribuční funkce	8
2.2.4	Stimulační funkce.....	8
2.2.5	Stabilizační funkce	8
2.3	Základní neboli konstrukční prvky daně	8
2.3.1	Daňový subjekt	9
2.3.2	Předmět daně	9
2.3.3	Osvobození od daně	10
2.3.4	Základ daně a období, za které se stanovuje	10
2.3.5	Odpočty od základu daně	11
2.3.6	Sazba daně.....	11
2.3.7	Slevy na dani	12
2.4	Vývoj daní ve světě	12
2.4.1	Daně v otrokářské společnosti	12
2.4.2	Daně ve feudální společnosti.....	12
2.4.3	Daně v období liberalismu.....	13
2.4.4	Daně na přelomu 19. a 20. století.....	14
2.4.5	Daně v období mezi světovými válkami	14
2.4.6	Daně po druhé světové válce	14
2.5	Vývoj daní na území České republiky	15
2.5.1	10. století až rok 1918 – Vznik Československé republiky	15
2.5.2	Daňový systém Československé republiky v letech 1918-1938 a do roku 1945	16
2.5.3	Daňový systém Československé republiky v letech 1945-1992.....	16
2.5.4	Daňový systém po daňové reformě roku 1993	17

2.6	Daňový systém	18
2.6.1	Principy kladené na daňový systém	18
2.7	Daňová soustava ČR	19
2.7.1	Přímé daně	20
2.7.2	Důchodové daně	20
2.7.3	Majetkové daně	20
2.7.4	Nepřímé daně	20
3	Daň z příjmu FO.....	22
3.1	Základ daně z příjmu FO tvoří pět dílčích základů daně:	22
3.1.1	Příjmy ze závislé činnosti (§ 6).	22
3.1.2	Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)	23
3.1.3	Vyměřovací základ	24
3.1.4	Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)	26
3.1.5	Příjmy z nájmu (§ 9)	26
3.1.6	Ostatní příjmy (§ 10)	26
3.2	Částky osvobozené od daně	26
3.2.1	Osvobození bezúplatných příjmů	27
3.3	Nezdanitelné části základu daně	27
3.3.1	Změny odčitatelných položek	28
3.4	Sazby daně z příjmu FO	28
3.4.1	Solidární zvýšení daně	30
3.4.2	Paušální daň u podnikajících FO dle § 7	31
3.4.3	Srážková daň	31
3.5	Slevy na dani	32
3.5.1	Změny u slev na dani	33
3.6	Osoby samostatně výdělečně činné	34
3.7	Zálohy na daň	36
3.8	Ukazatele daňové zátěže	36
3.8.1	Daňová kvóta	36
3.8.2	Efektivní sazba daně	37
3.8.3	Vzorec pro výpočet efektivní sazby daně	37
3.9	Daňové přiznání	38
3.10	Přehled o příjmech a výdajích	38
4	Komparace daňového zatížení	39

4.1	Daňová kvóta.....	39
4.2	Srovnání efektivity sazby daně u zaměstnanců.....	39
4.3	Efektivita za rok 2014	61
4.4	OSVČ A uplatňuje paušální výdaje % z příjmu.....	62
4.5	OSVČ B, která uplatňuje skutečné výdaje	63
4.6	OSVČ C a souběžně zaměstnanec.....	65
5	Závěr.....	67
	Seznam použité literatury	69
	Seznam zkratek.....	71
	Prohlášení o použití výsledků bakalářské práce	Chyba! Záložka není definována.
	Seznam příloh	73

1 Úvod

Daň z příjmu fyzických osob, její placení a též placení sociálního a zdravotního pojištění dopadá na všechny účastníky ekonomického procesu státu. Je proto příhodné vědět, jaká část důchodu je na dani odváděna, jaké jsou možnosti osvobození od daně a do jaké výše je možné uplatnit slevy na dani. Tato práce vychází z poznatků ze studia a odborné literatury s ohledem na právní změny k 1.1 2014.

V teoretické části je nastíněn historický vývoj daní od středověku po současnost, která je více specifikována v příslušných kapitolách. Hlavní zřetel je brán na současné znění zákonů, provedené změny jsou nastíněny pouze teoreticky. Nelze opomenout ani relativně nové povinnosti poplatníka daně, tedy samostatné podání daňového přiznání při užití solidárního příspěvku k dani, nebo povinnost zaregistrovat a podat přehledy na SSSZ, a příslušnou zdravotní pojišťovnu.

Praktická část je zaměřena na komparaci výpočtu daně před reformou v roce 2007 a výpočtu daně v unikátní formě – tedy ze superhrubé mzdy po roce 2008. V této části dochází pomocí ukazatelů efektivity sazby daně a efektivního zdanění k porovnání daňové zátěže poplatníka daně (zaměstnanec i osoby samostatně výdělečně činné). Mezi dalšími alternativními ukazateli daňového zatížení je uveden tzv. Den daňové svobody.

Závěr práce je věnován plánovaným změnám v daňovém systému a návrhům, které by mohly být navrženy k optimalizaci daňové zátěže.

2 Daň a daňová soustava ČR

Pojem daň se prolíná s historií vzniku státu, jelikož zde vždy byla nutnost hradit některé potřeby z veřejných rozpočtů (ať se jednalo o válečné výpravy a obranu země nebo o vytvoření rezerv na „horší časy“). „Státní moc začala jednotlivce k převzetí vymezeného podílu na úhradě společných potřeb zavazovat. Nejen to, stát začal výběr daní, mnohdy krvavě, vynucovat. A zárodek daní byl na světě.“ Vančurová, Láchová (2012, s. 9)

2.1 Vlastnosti daní

Daň je definována jako povinná, zákonem určená platba do státního rozpočtu, která je nenávratná, neúčelová a neekvivalentní. Daň je placena pravidelně (např. daň z příjmů se platí každoročně) nebo jen v případě, kdy k jejímu zaplacení nastane povinnost (např. daň z nabytí movitých věcí).

2.1.1 Nenávratnost

Značí, že zaplacením daně nevzniká plátcí daně žádný kompenzační nárok či protihodnota od státu.

2.1.2 Neekvivalentnost

Značí, že platba daně neodpovídá míře využívání veřejných služeb. Neplatí zde přímá úměrnost mezi výší daně a spotřebovanými veřejnými službami. Nelze tedy očekávat, že zaplacením daně ve větší míře se plátcí daně dostane vyšší ochrany od armády.

2.1.3 Neúčelovost

Spočívá v anonymním přerozdělování prostředků z veřejného rozpočtu na státní výdaje. Není tedy známo, na co daně placené jednotlivými poplatníky přesně určeny.

2.2 Funkce daní

V moderní daňové soustavě spočívá funkce daní především v naplnění státního rozpočtu prostřednictvím fiskální, alokační, redistribuční, stimulační nebo stabilizační funkce.

2.2.1 Fiskální funkce

Cílem této primární a historicky nejstarší funkce je získání finančních prostředků od široké veřejnosti k pokrytí výdajů z veřejného rozpočtu.

2.2.2 Alokační funkce

Zabývá se hledáním optima mezi veřejnou a soukromou spotřebou vládních výdajů. Vlivem neefektivnosti v tržních mechanismech dochází k nutnosti vládní podpory některých veřejných statků (např. podpora lidí, kteří si spoří na penzi prostřednictvím odpočtu zaplacených penzijních příspěvků od základu daně, nebo příspěvek k vakcínám proti chřipce).

2.2.3 Redistribuční funkce

Spočívá v přerozdělování důchodů od bohatších k chudším, ať už se jedná o osoby nebo regiony. Této redistribuce je dosahováno transferovými platbami ze státního rozpočtu.

2.2.4 Stimulační funkce

Využívá ochoty daňových subjektů vyhnout se placení daní či alespoň omezení daňové povinnosti. Různými pobídkami a úpravami sazeb může stát do jisté míry korigovat chování obyvatel. Nejčastěji jsou využívány „daňové prázdny“ (investující firma nemusí po určitou dobu platit daně, splní-li určité podmínky – např. velikostí investice, zřízením nových pracovních míst v regionu s vysokou nezaměstnaností, zavedením nové technologie ovlivňující prašnost v ovzduší nebo dopad na životní prostředí). Opakem je pak snaha o omezení spotřeby zdravích škodlivých produktů např. formou zvyšování spotřebních daní u alkoholu a cigaret.

2.2.5 Stabilizační funkce

Je využívána jako opatření ke zmírnění dopadů ekonomického cyklu (např. nezaměstnanosti nebo zajištění cenové stability).

„V období konjunktury, kdy důchody i spotřeba rychle rostou, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší díl, a tím pomáhají předcházet přehřátí ekonomiky a zároveň vytvářet rezervu pro „horší časy“. V období stagnace pak daně tím, že relativně menší krajíc soustřeďují do veřejných rozpočtů, pomáhají naopak ekonomiku nastartovat“ tvrdí Vančurová, Láchová (2012, s. 12-13).

2.3 Základní neboli konstrukční prvky daně

Při tvorbě daní je nutné na jednotlivé prvky daně pohlížet ve vzájemných souvislostech a jejich dopadech na ekonomické subjekty.

Vančurová, Láchová (2012, s. 13) taktéž uvádí, že: „Základní konstrukční prvky, které rozhodují o tom, v jaké míře na jednotlivé subjekty budou daně dopadat, jsou:

- daňový subjekt,
- předmět daně,
- osvobození od daně,
- základ daně a období, ze které se stanoví, tj. zdaňovací období,
- odpočty od základu daně,
- sazba daně,
- slevy na dani.“

2.3.1 Daňový subjekt

Neboli osoba, jež je ze zákona povinna odvádět a platit daň. V průběhu vývoje daní přešla tato povinnost od šlechty a církví k všeobecnosti daňové povinnosti, jež je využívána v moderní daňové soustavě.

Daňový subjekt je možné rozdělit na poplatníka daně a plátce daně.

a) **Poplatník** daně je osoba povinna za svůj příjem či majetek platit daň.

Poplatníci daně se dále člení na daňové rezidenty a nerezidenty.

- **Daňový rezident** neboli osoba, jež má trvalé bydliště na území České republiky. Tato osoba má povinnost zdaňovat veškeré své příjmy, tedy i příjmy ze zahraničí. Dvojitmu zdanění u příjmů ze zahraničí je zamezeno Mezinárodními smlouvami o dvojím zdanění.

- **Daňový nerezident** je osoba žijící na území České republiky alespoň 183 dní v roce, nezávisle na souvislosti či přerušovanosti pobytu. Tato osoba zdaňuje pouze příjmy získané na území České republiky.

b) **Plátce daně** je osoba, která je povinna odvést daň do státního rozpočtu. Tato jím vybraná daň od jiných subjektů (poplatníků) má podobu nepřímých daní (např. spotřební daně). V případě podnikání fyzické osoby je plátce daně shodný s poplatníkem daně, neboť podnikatel daní své příjmy a daň odvádí taktéž sám za sebe.

2.3.2 Předmět daně

Je stručně a přesně vymezená veličina, za kterou je daň vybírána. Nejčastěji se jedná o příjmy fyzických a právnických osob, které mohou mít podobu peněžních a nepeněžních příjmů (patří zde i použití firemního vozidla pro soukromé účely nebo hmotné odměny).

Předmět daně je dále rozdělován na daň z hlavy, majetkové daně, důchodové daně a spotřební daně.

- a) **Daň z hlavy** byla v historii placena za každou osobu, která dosáhla určitého věku. V dnešní době je její alternativou místní poplatek (např. poplatek za svoz komunálního odpadu – počítá se s množstvím odpadu na občana).
- b) **Majetkové daně** jsou známy již z historického vývoje daňové soustavy. V současnosti tvoří doplňkové příjmy státního rozpočtu a jsou vybírány od poplatníků, kteří daní například nemovitosti, jež mají zapsány v katastru nemovitostí.
- c) **O Spotřebních daních** v podobě cla se zmiňovala již Bible. Tato nepřímá daň je zahrnována do ceny zboží nebo služeb a lze ji rozdělit na všeobecnou (daň z přidané hodnoty) nebo na výběrovou (zatěžující určité produkty). Řadí se zde i z historického pohledu nejmladší daně neboli daně k ochraně životního prostředí. Tyto takzvané ekologické či zelené daně znevýhodňují vybrané výrobky, jež svou spotřebou zatěžují životní prostředí, ze kterých je povinnost platit daň. Nelze zde opomenout taktéž energetické daně, případně daně z užívání (např. silniční daň ve formě dálniční známky).

2.3.3 Osvobození od daně

Neboli položky, definované zákonem, na které se nevztahuje povinnost poplatníka zahrnovat je do základu daně a odvádět z nich daň.

Při optimalizaci daňové povinnosti je možné se vzdát osvobození za účelem odečtení daňové ztráty. Osvobození od daně může být úplné, částečné nebo podmíněné. Při úplném osvobození jsou splněny všechny podmínky dané zákonem, v případě jakéhokoli porušení podmínek nárok na osvobození zaniká a celá částka je součástí základu daně. Měkčí formou je částečné osvobození, kdy je známa suma, kterou lze osvobodit a vše co tuto sumu převyšuje je součástí základu daně. Sporadicky je využíváno i podmíněné osvobození, kterého lze dosáhnout pouze při doložení splnění podmínek pro osvobození (např. doložím proinvestování osvobozené částky stanoveným způsobem).

2.3.4 Základ daně a období, za které se stanovuje

Základ daně je vyjádřen v měřitelných jednotkách. Jedná se o fyzikální jednotky – kus, t, hl., m² nebo o hodnotové vyjádření v korunách. Na tomto vyjádření závisí způsob použití příslušné sazby daně.

Zdaňovací období, za nějž je stanovován základ daně je pevně dáno. Základní délka zdaňovacího období bývá kalendářní rok, tedy 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců a je využívána především u přímých daní. U nepřímých daní ze spotřeby (DPH) je zdaňovacím

obdobím kalendářní měsíc, při splnění daných podmínek (např. výše obratu po určitou dobu) může plátce přejít na zdaňovací čtvrtletí.

2.3.5 Odpočty od základu daně

„Existence odpočtů od základu daně sice komplikuje konstrukci daně, avšak odpočty si často kladou velmi ambiciózní cíle v oblasti sociální či při plnění stimulační funkce daně“ jak tvrdí Vančurová, Láchová (2012, s. 21).

Tytéž autorky dále člení odpočty na standardní a nestandardní.

a) U **standardních odpočtů** se základ daně snižuje o předem stanovenou pevnou částku (v %), splní-li daňový subjekt podmínky pro využívání odpočtů.

b) **Nestandardní odpočty** lze odečíst od základu daně v prokazatelné výši. Jedná se nejčastěji o dary na veřejně prospěšné účely a úroky z úvěrů na bytovou potřebu. Tyto odpočty mohou být limitovány celkovou částkou (např. u úroků se jedná o 300 000 za jedno zdaňovací období) nebo v případě darů procentem (fyzické osoby si mohou odečíst ze základu daně maximálně 10 % na dary, u firem se jedná o 5 % ze základu daně). Pomocí těchto odpočtů se stát snaží motivovat daňový subjekt k celospolečensky pozitivnímu a žádoucímu jednání.

2.3.6 Sazba daně

Pomocí výpočtu se ze základu daně (již sníženého o odpočty) stanoví daňová povinnost plátce daně dle příslušné sazby daně.

Vančurová, Láchová (2012, s. 23) uvádějí jednoduchou poučku pro stanovení sazby, tvrdí, že: „V peněžních jednotkách musí být vyjádřen buď základ daně, nebo její sazba. Je-li základ daně v peněžních jednotkách, pak sazba daně je obvykle relativní (zpravidla vyjádřená v procentech), když je základ daně ve fyzických jednotkách, používá se pevná sazba daně vyjádřená v peněžních jednotkách“:

Tyto autorky dále uvádějí členění sazeb dle praxe na pevné nebo relativní.

Pevná sazba je vztahována ke specifickému (ve fyzikální jednotce vyjádřenému) základu daně. **Relativní sazba** daně je využívána u lineárního či progresivního zdanění nebo v případě, že známe hodnotový základ daně (vyjádřený v korunách).

a) Využití **lineární sazby** daně umožňuje zvyšování daňové povinnosti ve stejném (lineárním) poměru s velikostí základu daně. Jedná se o jednoduchý výpočet, pomocí kterého se zjištěný základ daně násobí pevně stanoveným procentem daně.

b) **Progresivní sazba** daně splňuje princip spravedlnosti, neboť svým redistribučním účinkem přerozděluje peněžní prostředky ve větší míře od bohatších osob, kterým působí menší újmu, než u osob chudých. Výpočet progresivní daně je složitější, neboť je využíváno různé míry zdanění dle „pásmových“ sazeb rozdělujících základ daně dle jeho velikosti do příslušných sazeb. Platí zde, že čím vyšší je základ daně, tím vyšší je sazba, kterou se daný základ násobí.

2.3.7 Slevy na dani

Mají podobný charakter jako odpočty na dani, jež snižují základ daně. Slevy na dani tím, že jsou odečítány od již vypočtené daně nikoli jen od základu daně, mají větší vliv na změnu daňové povinnosti plátce daně.

2.4 Vývoj daní ve světě

Daně jsou provázány se vznikem států a rozvojem jejich peněžního hospodářství. Obsáhlá historie je nejčastěji dělena dle chronologie na následující etapy.

2.4.1 Daně v otrokářské společnosti

K financování panovnickovy pokladny v této době sloužily dvě složky příjmů - válečná kořist (která měla za cíl pokrýt výdaje panovníka na vojsko, veřejné stavby a správu) a příležitostná daň ve formě naturálií (část úrody, dobytka či výrobků k zajištění potřeb panovníka). Postupem času s možností či nutností směnovat naturálie se vyvinula potřeba znát jejich hodnotu a docházelo k přechodu na peněžní styk.

V této době byly tedy daně chápány jako nepravdělné a často dobrovolné platby, které měly podobu pachtýřské daně, či poplatků z držení dobytka nebo poplatku za možnost vlastnit otroka a prodávat ho. Později vznikl tribut, obdoba dnešní daně z pozemků, jež se vztahovala na obyvatelstvo podrobeného území.

2.4.2 Daně ve feudální společnosti

Zastávaly podpůrnou roli ve financování zejména během válečných tažení a obrany území. S vývojem nových daní, které již měly převážně peněžní charakter, se upouští od nahodilosti placení daní. V této době však platilo učení o tzv. „trojím lidu“ jednalo se o řadu výjimek a osvobození od placení daní pro šlechtu a církve. Příjmy z daní se rozdělovaly dle mocenského dualismu následovně: panovníkovi plynuly příjmy z nepřímých daní a šlechtě výnosy z přímých daní.

Široký (2008) zde řadí:

- a) **Domény** – jednalo se o část z výnosů, jichž bylo dosaženo hospodařením na panovníkově majetku (jeho pozemcích, lesích nebo rybnících).
- b) **Regály** - platby panovníkovi za propůjčení práv, která výlučně vlastnil. Jednalo se například o právo těžby, lovu, vaření piva a později též s rozvíjením peněžního styku právo razit mince. Regály se členily dle oboru (těžební, solní, mincovní, soudní). Zvláštností bylo vybírání cla dovozního, vývozního a průvozního.
- c) **Kontribuce** neboli předchůdkyně přímých daní měla podobu mimořádného odvodu například z hlavy, majetku nebo výnosů.
- d) **Akcízy** byly vylepšenou formou regál a zastupovaly nepřímé daně. Spotřební daň zastupoval akcíz z oběhu zboží. Tato daň se vztahovala na množství nebo užitnou hodnotu komodit (tj. daň z dobytka, soli, piva, svíček apod.). Obchodová daň zastupovala zaplacení akcízu z právního převodu zboží. Tato daň závisela na ceně zboží a počtu jeho prodejů, neboť zboží bylo často zdaňováno opakovaně.

Ve 12. století vzniká profese daňového pachtýře, jenž získal od panovníka licenci a za úplatu vybíral daně. Dle typu licence se jednalo o daňový pacht vztahující se na jednu daň nebo generální pacht vztahující se na výběr všech daní. Jelikož plat pachtýře byl odvozen z velikosti jím vybraných daní, v jisté míře se tím zamezovalo „daňovým únikům a nedoplatkům“, tak častých v dnešní době.

V této době se zavedly první seznamy nemovitostí, které sloužily obdobně jako katastr nemovitostí v současnosti pro stanovení základu daně z majetku.

2.4.3 Daně v období liberalismu

Daně již byly povinné a pravidelné platby do státního rozpočtu všeobecného charakteru (vztahovaly se na veškeré obyvatelstvo, přestalo se využívat učení o „trojím lidu“). První náznak o ucelenou daňovou soustavu se objevil s rozvojem akcízů a kontribucí, tedy přímých a nepřímých daní. V případě přímých daní docházelo k rozdělení na výnosové a důchodové daně. Výnosové daně byly stanovovány na základě vnějších znaků nebo výrobních výsledků. Důchodové daně se stanovovaly dle platební schopnosti na základě příjmů.

2.4.4 Daně na přelomu 19. a 20. století

Jak uvádí Široký (2008) figuroval stát na přelomu století jako garant minimální úrovně vzdělanosti a ochrany zdraví. Stát také začal přerozdělovat finanční zdroje na sociální politiky. Byly uskutečněny rozsáhlé daňové reformy za účelem následujících změn:

- a) daňový výnos byl určován podle skutečného stavu, nikoli dle vnějších znaků (výměry pozemku, počtu oken),
- b) daňové přiznání se stalo běžným dokumentem pro výběr daně,
- c) clo se uvalovalo především na dovoz,
- d) běžně se začíná uplatňovat progresivní sazba daně.

2.4.5 Daně v období mezi světovými válkami

V tomto období vlivem války a snahou o poválečnou obnovu prudce vzrostla daňová kvóta v některých zemích až na 30 % HDP. Existovaly také „válečné daně“, intenzivní zdanění a „majetkové dávky“ pro nejbohatší obyvatele. Přímé daně v této době měly charakter osobních či firemních důchodových daní.

2.4.6 Daně po druhé světové válce

Daňový vývoj po 2. světové válce rozděluje Široký (2008) do tří hlavních proudů.

a) První období - 40. až 60. léta

Zde byl kladen důraz na stabilizační funkci daní. Rostla daňová kvóta, v mnoha zemích byla vyšší než 50 % HDP. Dle směrnice Rady ES z roku 1967 vztahující se na země Evropského hospodářského společenství se zavedla daň z přidané hodnoty.

b) Druhé období - 70. až 90. léta

Zvyšoval se podíl nepřímých daní na celkových výnosech z daní a pokračovalo zavádění daně z přidané hodnoty. V roce 1977 vstoupila v platnost tzv. Šestá směrnice, jejíž snahou bylo harmonizovat DPH v zemích EU.

c) Současnost

V této době pokračuje snaha o větší výnosovost daní zvyšováním podílu nepřímých daní. U přímého zdanění najdeme nižší daňovou sazbu daně ze zisku firem. V daňové oblasti dochází k omezení daňových úniků a praní tzv. „špinavých peněz“ a pokračuje proces harmonizace daní dle platné Směrnice Rady o jednotné DPH v zemích Evropské unie.

2.5 Vývoj daní na území České republiky

S pojmem daň se lze na našem území setkat od 10. století našeho letopočtu a její vývoj byl obdobný jako ve světě. Široký (2008) je dále rozděluje dle chronologie do následujících částí:

2.5.1 10. století až rok 1918 – Vznik Československé republiky

V 10. století Boleslav I. zavedl „daň míru“ jako historicky první povinnou daň na našem území. Do této doby se u nás obdobně jako ve světě platilo dobrovolnými naturálními platbami.

Ve 12. století se jak ve světě, tak i v našich zemích uplatňuje učení o „trojím lidu“ platí tedy osvobození od placení majetkových a výnosových daní pro šlechtu a církve.

V 16. století dochází vlivem zvýšených potřeb státu k vývoji berní soustavy. Roku 1517 vydává stavovský sněm berní předpis, který je považován za první ucelený náznak české daňové soustavy. Tento berní předpis stanovoval všeobecnou daň z majetku a daň z výnosu kapitálu. Od této doby můžeme považovat vybírání daní v českých zemích za víceméně koordinované oproti nahodilosti jejich výběru v minulosti. Zavedením daně z hlavy v roce 1519 vyvstala nutnost evidovat počet obyvatelstva, které mělo platit „daň z hlavy“ a objevil se první pokus o sestavení katastru (seznamu obyvatelstva).

Přelom 16. a 17. století zaznamenal růst významu majetkových daní. Byly zavedeny nové daně např. domovní daň (daň ze staveb) a také byla povinnost odvést 30 % výnosů z veškerého zboží, které se na území státu prodalo. Základní složky daňové soustavy tvořily přímé daně (daň majetková, daň z hlavy a daň z příjmu) a nepřímé daně (clo, domovní daň a spotřební daně neboli akcízy z piva, vína). Systém placení nepřímých daní se stal trvalým základem berní soustavy, ke kterému se postupně přidávaly další daně.

Tricetiletá válka znamenala zvýšené finanční nároky, které měly za následek zavádění dalších daní. Byly zavedeny daně z nápojů, masa určeného na porážku, komínů, krámů, daň za poddaného či tzv. přepychové daně z prodeje zlata, kožešin, šperků a drahých skleněných výrobků. Vlivem většího exportu do zahraničí vzrostl význam vývozního cla především na tyto přepychové výrobky.

V 18. století během Tereziánských reforem došlo k harmonizaci daňového práva a daňové soustavy mající za následek odstraňování nerovnoměrností. Kontribuční daně byly nahrazeny trvalými platbami. Daň z výtěžků z půdy vlastněné měšťany a poddanými byla povinná, zatímco daň z vrchnostenské půdy se platila dobrovolně. Tyto platby z půdy směřovaly především na úhradu potřeb vojska. Katastr půdy prošel změnou a obsahoval mimo

jiné údaje o typu půdy, její jakosti a rozloze. Na základě těchto údajů byla stanovena pozemková daň, kterou museli platit nově i šlechta a církev.

Koncem 18. století tvořily clo a třídní daně (rozdělované dle druhu příjmů) spolu s nepřímými daněmi základ daňové soustavy. Spadaly zde pozemková daň, daň z domů a živností nebo úrokové daně.

Počátkem 19. století byly provedeny změny třídní daně, zavedena byla daň výdělková a taktéž byl zaveden stavební katastr. V popředí jsou výnosy nepřímých daní především vysoké výnosy z tabákového monopolu. Roku 1848 bylo založeno ministerstvo financí. V roce 1913 byl poměr nepřímých daní na přímých nejvyšší, nepřímé daně dosahovaly 60% hodnoty příjmů rozpočtu, oproti 40% hodnotě přímých daní.

2.5.2 Daňový systém Československé republiky v letech 1918-1938 a do roku 1945

Během války byla ochromena činnost finančních úřadů, proto nový stát založil ústřední finanční úřad. Tento finanční úřad přebíral Rakousko-Uherský daňový systém tvořený dávkami přímo vyměřovanými a dávkami nepřímo vyměřovanými.

Mezi přímo vyměřované dávky jak uvádí Starý (2009) se řadily majetkové a osobní daně. Majetkové daně byly tvořeny pozemkovou a domovní daní. Osobní daně tvořily všeobecná výdělková daň a daň z podniků, v dnešní době by představovaly daně z příjmů a z podnikání.

Mezi nepřímo vyměřované daně patřily akcízy z piva, lihu, cukru. Podniky vlastněné státem a zabývající se specifickou činností např. loterii, poštovními službami či ražbou mincí odváděly za tyto činnosti regály.

V roce 1927 proběhla daňová reforma, která sladila kalendářní rok s „berním rokem“. Nepřímé daně prošly vývojem, přibýly daně z umělých jedlých tuků a naopak byla vyňata a zvýšena daň z piva, limonád a minerálních vod. V důsledku ohrožení Německem byl zaveden tzv. branný příspěvek a upraveny některé sazby daní, jinak neměla v daňové oblasti druhá světová válka větší vliv.

2.5.3 Daňový systém Československé republiky v letech 1945-1992

V únoru 1948 došlo k zásadní reformě daňové soustavy, kdy byla zavedena všeobecná nákupní daň (zahrnující daň z obratu a všechny spotřební daně) a zemědělská daň. Vlivem hospodářsko-politické situace došlo k rozdělení daňového systému na dva pilíře. Prvním z nich byla daň placená podnikovou sférou, druhý tvořily daně a poplatky placené obyvateli.

V průběhu 70. let pokračovalo upevňování plánu řízeného národního hospodářství spojeného se vznikem „výrobně hospodářských jednotek“.

Po listopadu 1989 se stávající soustava nereformovala, ale bylo rozhodnuto o vytvoření zcela nové daňové soustavy s účinností od 1.1. 1993, jež má stejnou podobu i v dnešní době.

2.5.4 Daňový systém po daňové reformě roku 1993

Touto reformou spojenou s přechodem české ekonomiky na tržní hospodářství byly ošetřeny veškeré stávající daně. FINAREA (2013) uvádí přehledný seznam změn během reformy. Sloučením daně z příjmů obyvatelstva a daní z uměleckých činností vznikla daň z příjmů fyzické osoby. Sloučením důchodové daně a zemědělské daně vznikla předchůdkyně daně z příjmů právnických osob. Úpravou domovní a zemědělské daně z pozemku vznikla daň z nemovitosti. Taktéž přibyla daň silniční a došlo k úpravě notářských poplatků, tím vznikly daně: dědická, darovací a z převodu nemovitosti. Daň z obratu byla rozdělena na daň z přidané hodnoty a spotřební daně.

Cílem daňové reformy bylo především:

- umožnění přechodu plánované ekonomiky na tržně orientovanou,
- sladění a zjednodušení daňového systému,
- zvýšení daňové spravedlnosti,
- vytvoření konceptu pro sjednocování české daňové soustavy s evropskými soustavami,
- zajištění dostatečných příjmů daňové soustavy,
- pružnost daňové soustavy na změny v ekonomice.

Tato reforma upřesnila okruh poplatníků a plátců, vymezila základ zdanění, specifikovala daňové sazby, zavedla osvobození od daně, nezdanitelné části základu daně a slevy na dani.

Z historického vývoje tedy vyplývá, že se daně vyvíjí a mění s potřebami státu. V dnešní době přispívají do příjmů státního rozpočtu především daně z příjmů PO a FO, daň z přidané hodnoty, spotřební daně, daň z nabytí movitých věcí, silniční daň a daň ekologické. Od vstupu ČR do EU je sledován proces harmonizace především nepřímých daní a jeho vliv na českou daňovou soustavu viz Příloha 1.

2.6 Daňový systém

Pomocí daňového systému se stát snaží vybrat dostatečné prostředky na financování veřejných služeb (např. školství, armádu, zdravotnictví, sociální služby). Je zde nutnost hledat optimum mezi hospodárností státu a výši míry zdanění. Při nehospodárném řízení je stát nucen zvyšovat daně, což může vést k demotivování obyvatel tyto daně platit a snaze se jim vyhnout (pomocí klamných daňových přiznání nebo daňových úniků).

2.6.1 Principy kladené na daňový systém

Jak uvádí Široký (2008) a Vančurová, Láchová (2012) jsou nejdůležitější požadavky daňového systému tvořeny principem efektivnosti a spravedlnosti. Daně mají své kladné i záporné dopady na ekonomiku, mohou se doplňovat nebo naopak vyrušovat své účinky na ekonomiku, proto je výhodné kombinovat daňové principy.

a) **Princip daňové spravedlnosti**

Řeší dilema mezi mírou zdaňování a spravedlností daňového břemene na jednotlivé poplatníky. Zkoumá výši daně ze spotřeby služeb, které jsou poskytovány státem a jejich vliv na hodnotu či prospěch, který pocítuje poplatník. Existuje zde rozdíl mezi principem platební schopnosti (placení daní v míře, která odpovídá našim možnostem) a principem prospěchu (daně by měli platit jen ti občané, kteří využívají a mají prospěch z veřejných služeb – např. formou silniční daně).

b) **Princip ekonomické efektivnosti**

Zkoumá administrativní náklady a vznik neefektivnosti v ekonomice a její vliv na chování účastníků hospodářského života.

c) **Princip politické průhlednosti**

Je závislý na administrativní jednoduchosti daňového systému. Patří sem zejména přímé náklady (nese je stát) a jsou spojené s činností a chodem finančních úřadů a nepřímé náklady (nese je poplatník) neboli vyvolané náklady. Tyto nepřímé náklady jsou určovány časem, který je nucen poplatník vynaložit během zpracování a odevzdávání daňového přiznání. (Např. návštěvy finančních úřadů, konzultace s daňovými poradci, vyplňování daňových přiznání apod.).

d) **Princip legislativní jednoznačnosti**

Spočívá v jasném a přehledném určení daňových povinností pro jednotlivé poplatníky.

e) **Princip transparentnosti**

Je určen pro sledování působení daní (od koho, kam a na co plynou) pro všechny zainteresované osoby.

f) Princip právní perfektnosti

Je nezbytným pro řádnou účinnost při výběru daní. Zamezuje nejistotě daňového subjektu a vyhýbání se placení daní díky nepřesným formulacím v daňových zákonech.

g) Princip pružnosti

Požaduje flexibilní reakci daňového systému na změnu společenských a ekonomických podmínek.

V dnešní době se klade důraz především na zajištění dostatečného daňového výnosu kombinací již zmíněných principů.

2.7 Daňová soustava ČR

Daňová soustava České republiky, uzákoněna 1.1. 1993 je tvořena provázaným systémem daní, poplatků a plateb majících charakter daní vybíraných na našem území za účelem zajištění prostředků veřejného financování. Státní rozpočet je tvořen přímými a nepřímými daněmi, které tvoří jeho nejvýznamnější a nejobsáhlejší část příjmů. Lze zde zařadit i **silniční daň**, ve formě pevně dané roční částky za využívání vozidla k podnikání (u osobních vozidel se přihlíží k zdvihovému objemu motoru vozidla nebo počtu náprav a celkové hmotnosti u nákladních vozidel). Patří zde také různé druhy poplatků (dálniční známky, pokuty, mýtné nebo např. místní poplatky za psy - jež jsou příjmem především obcí a krajů). Nelze opomenout úvěrové příjmy plynoucí z emise cenných papírů státu nebo půjček od jiných států.

Příjmem státního rozpočtu je taktéž **pojistné**, které je spravováno a vybíráno Českou správou sociálního zabezpečení. Tento významný příjem tvoří pojistné na sociální zabezpečení, příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění. U podnikajících FO má pojistné větší vliv na důchod plátce daně než samotná daňová povinnost.

Dalším nedaňovým příjmem je **clo**, které je speciální neúvěrovou daní ze spotřeby. Clo vybírané Celní správou se platí v případě přechodu zboží a služeb přes hranice, tedy při importu a exportu.

Výběr daní a jejich odvedení do státního rozpočtu se řídí dle správy daní a poplatků, kterou provádí Finanční úřad, v případě spotřebních daní a cla Celní úřad. Dle zákona má správce daně právo vyhledávat daňové subjekty, kontrolovat a doměřovat jim daň.

2.7.1 Přímé daně

Přímé daně jsou adresné, jednotliví poplatníci „vidí“ jaká část z jejich důchodu jim bude na přímé dani odvedena. U nepřímých daní je tento odvod spotřební daně a DPH zahrnut v ceně zboží, proto není na první pohled patrné, jakou část svého důchodu poplatník odvede na nepřímých daních. U přímých daní lze vlivem jejich adresnosti lépe kontrolovat princip spravedlnosti.

2.7.2 Důchodové daně

Důchodové daně neboli daně z příjmu FO a PO se vztahují přímo na důchod poplatníka (tedy na jeho příjmy, výnosy, zisky, úroky či dividendy). Nedochází zde k přesunu daňového břemene na plátce, jako je tomu u DPH. Jednotliví poplatníci jsou povinni daň z příjmů platit samostatně.

2.7.3 Majetkové daně

Neboli část přímých daní, jež byla tvořena daní dědickou, darovací a daní z převodu nemovitosti prošla 1.1.2014 výraznými změnami.

- a) **Dědická daň** jako samostatná daň zanikla. Bezúplatné nabytí děděním se stalo součástí daňového přiznání daně z příjmu.
- b) **Darovací daň** se přiznává v daňovém přiznání daně z příjmů do 1.4. následujícího roku, kdy došlo k nabytí daru (jedná se o stejné datum pro podání daňového přiznání podnikatelů a živnostníků). Změnou prošlo i zdanění darů, zatímco loni se dary zdaňovaly od 7 do 40 % dle hodnoty daru, letos platí jednotná sazba 15 % pro fyzické osoby a 19 % pro právnické osoby. I přes změnu některých pravidel stále platí osvobození od daně z daru pro manžele, příbuzné v řadě přímé nebo pobočné a pro příležitostné nabytí daru do 15 000 Kč.
- c) **Daň z převodu nemovitosti**, nově nazývána daň z nabytí nemovitosti již nevyžaduje odhad znalce pro určení odhadní ceny nutné k výpočtu základu daně. Finanční úřad již nebude rozhodovat na základě porovnání kupní ceny s odhadem znalce, nýbrž s cenou místně obvyklou určenou dle typu a charakteru nemovitosti. 4 % daň se bude platit z ceny kupní nebo ze 75 % odhadní ceny dle toho, která bude vyšší. Od daně je osvobozen nákup nově postaveného domu nebo bytu, což by mělo podpořit výstavbu nového bydlení.

2.7.4 Nepřímé daně

Jsou tvořeny všeobecnou a selektivní částí. Základem všeobecné části je daň z přidané hodnoty. Mezi selektivní část se řadí clo, silniční daň, energetické daně (daň ze zemního

plynu, pevných paliv a elektřiny) a spotřební daně (daň z lihu, piva, vína; daň z minerálních olejů a daň z tabákových výrobků).

Tyto nepřímé daně podléhají největšímu vlivu harmonizace naší daňové soustavy ze strany Evropské unie, neboť se vztahují na pohyb zboží přes hranice státu. Dochází zde také k přesunu daňového břemene, kdy tuto daň platí za poplatníka plátce daně, který ji vybral spolu s prodanými službami a zbožím.

a) Daň z přidané hodnoty je základní a nejdůležitější složkou nepřímých daní. Vztahuje se na většinu zboží a služeb na trhu, proto ji na rozdíl od spotřebních daní platíme všichni. Daň je obsažena v ceně zboží a k jejímu výběru a odvodu do státního rozpočtu jsou pověřeni plátcí daně. Tito plátcí jsou FO nebo PO, které překročily zákonem stanovený limit obratu 1 000 000 Kč a jsou registrováni jako plátcí daně. V rámci registrace k dani sledují svou daňovou povinnost, která jim vznikne z rozdílu daně na výstupu a daně na vstupu. Dochází k daňové povinnosti v případě, že daň na vstupu byla menší než na výstupu nebo k nadměrnému odpočtu, byla-li daň na výstupu vyšší než daň na vstupu. Existuje základní 21% a snížená 15% sazba daně, pro rok 2015 se uvažuje o zavedení třetí 5% sazby na vybrané produkty (knihy, léky, pleny a dětskou výživu). Daň je zjištěna vynásobením základu daně příslušnou sazbou, a to buď metodou shora, nebo metodou zdola. Od ledna se toto přiznání podává pouze elektronicky, vztahuje se to již na přiznání za závěr roku 2013.

b) Spotřební daně jsou druhou nejvýznamnější složkou nepřímých daní. Řadí se zde daň lihu, vína, piva, jejich meziproduktů, dále pak minerálních olejů, tabáku a tabákových výrobků. Tyto produkty jsou veřejností chápány jako zdraví škodlivé a pomocí vyšší ceny se stát snaží do určité míry ovlivňovat chování spotřebitelů ve vztahu ke spotřebě těchto vybraných produktů.

c) Energetické daně byly zavedeny v roce 2007 a jsou tvořeny daní ze zemního plynu a ostatních plynů, daní z pevných paliv (černé a hnědé uhlí, koks, atd.) a daní z elektřiny. Jsou zdaňovány dle základu daně vynásobeného příslušnou sazbou a jako u majetkových daní i zde existují osvobození (např. pro sluneční, větrnou energii, uhlí a koks určené pro dodávky tepla v teplárnách). Poplatníkem je osoba využívající tyto produkty, plátcem je poskytovatel těchto produktů nebo provozovatel plynu.

3 Daň z příjmu FO

Vančurová, Láchová (2012, s. 53) uvádí, že: „Daň z příjmů fyzických osob je univerzální daň, jíž podléhají veškeré zdanitelné příjmy jednotlivců. Je to daň, která je svázána s největšími očekáváními na straně jedné a odporem na straně druhé“.

Jedná se po dani z příjmu právnických osob o druhý nejvýznamnější příjem státního rozpočtu. Daň z příjmu FO je komplikovaná, neboť prochází častými novelizacemi.

Minimální výše daně činí 200 Kč, do této částky se daň neplatí. Současně se daň neplatí v případě, že zdanitelné příjmy jsou menší než 15 000 Kč. Toto minimum se nevztahuje na příjmy podléhající srážkové dani.

3.1 Základ daně z příjmu FO tvoří pět dílčích základů daně:

- příjmy ze závislé činnosti § 6,
- příjmy ze samostatné činnosti § 7,
- příjmy z kapitálového majetku § 8,
- příjmy z nájmu § 9,
- ostatní příjmy § 10.

3.1.1 Příjmy ze závislé činnosti (§ 6).

Patří zde příjmy ze zaměstnání, příjmy za práci členů družstev, společníků v s.r.o. nebo komanditistů v komanditní společnosti a odměny jejich členů. Poplatník příjmů ze závislé činnosti je zaměstnanec, plátcem je zaměstnavatel. Zúčtované příjmy jsou samostatným základem daně.

V případě využívání služebního vozidla pro soukromé účely zaměstnance se za každý započatý měsíc k jeho příjmu připočítává 1 % ze vstupní ceny vozidla (včetně ceny DPH, je-li neplátcem DPH), minimální výše tohoto příplatku ke mzdě je 1 000 Kč za měsíc. V případě souběžného využívání více služebních vozidel se tento příjem vypočte jako 1 % z ceny nejdražšího vozidla.

Funkčními požitky jsou plnění poskytovaná v souvislosti s výkonem funkce v orgánech obcí nebo samosprávy, občanských zájmových sdružení, komorách nebo odborových organizacích.

Předmětem daně u těchto příjmů nejsou cestovní náhrady, ochranné pracovní pomůcky a náklady na jejich údržbu, ochranné nápoje, opotřebení vlastního náradí.

Od daně se navíc u těchto příjmů osvobozují nepeněžní plnění zaměstnavatele na odborný rozvoj, nepeněžní plnění z fondu kulturních a sociálních služeb do výše 2 000 Kč za zaměstnance nebo nepeněžní plnění zaměstnancům do výše 3 500 Kč na přechodné ubytování. Dále pak lze osvobodit příspěvek zaměstnanci na jeho penzijní připojištění se státním příspěvkem poukázaný penzijní společnosti do výše 30 000 Kč. V případě poskytnutí nepeněžního plnění ze sociálního fondu na překlenutí živelné nebo ekologické katastrofy lze zaměstnanci poskytnout 500 000 Kč jako sociální výpomoc.

Základem pro výpočet daně je tzv. „superhrubá“ mzda neboli příjmy ze závislé činnosti navýšené o pojistné na sociální zabezpečení, pojistné na státní politiku zaměstnanosti a všeobecné zdravotní pojištění, jež je povinen platit zaměstnavatel. Toto navýšení o pojistné se připočítává i u zaměstnanců, za které nemá zaměstnavatel povinnost pojistné odvádět (např. zaměstnanec z jiného členského státu, nebo zaměstnanec mající obdobné zahraniční pojištění).

Mzda určená k výplatě, neboli čistá mzda je rozdílem mezi hrubou mzdou a sraženým pojistným, jež si hradil zaměstnanec spolu s odvedenou výslednou daní, viz Schéma 3.1

Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny nahoru. Při výpočtu základu daně se nepřihlíží ke slevám na dani nebo daňovému zvýhodnění. Tyto slevy jsou uplatňovány pouze u daňové povinnosti.

Schéma 3.1: Čistá mzda.

Čistá mzda = Hrubá mzda – pojistné placené zaměstnancem (4,5 % ZP, 6,5 % SP) – daň
viz Příloha 2.

3.1.2 Příjmy ze samostatné činnosti (§ 7)

Patří zde příjmy ze zemědělské výroby, lesního či vodního hospodářství, dále pak příjmy ze živnosti nebo jiného podnikání dle zvláštních předpisů a také podíly společníků veřejné obchodní společnosti na zisku. Za příjmy se samostatné činnosti se dále považují příjmy z obchodního majetku nebo příjmy z výkonu nezávislého povolání. Příjmy z autorských práv či průmyslového vlastnictví na území ČR jsou samostatným základem daně a zdaňují se zvláštní sazbou daně, jestliže úhrn těchto příjmů od jednoho plátce nepřesáhne 10 000 Kč měsíčně.

Předmětem daně je rozdíl mezi příjmy sníženými o výdaje vynaložené na jejich dosazení, zajištění a udržení. Tyto výdaje mohou mít podobu skutečných výdajů nebo formu uplatnění výdajů % z příjmů.

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby,
- 80 % z příjmů z řemeslné živnosti,
- 60 % z živnosti, která není řemeslná,
- 40 % z příjmů z jiného podnikání dle zvláštních předpisů max. do částky 800 000 Kč,
- 30 % z příjmů z pronájmu majetku zařazeného do obchodního majetku, nejvýše však lze uplatnit výdaje do částky 600 000 Kč.

Uplatňování výdajů % z příjmů je výhodné u poplatníka, jenž poskytuje služby a má příjmy převyšující výdaje. Z pohledu vyměřovací základu pro výpočet pojistného je proto výhodnější využít výdaje % z příjmů.

3.1.3 Vyměřovací základ

Pro stanovení výše pojistného je nutné znát všeobecný vyměřovací základ, který v roce 2014 činí 25 903 Kč. Výše tohoto základu nemá vliv pouze na zdravotní a sociální pojištění, ale i na samotnou daň z příjmu fyzických osob, neboť ovlivňuje „superhrubou“ mzdu.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro OSVČ činí pro hlavní činnost 25 % průměrné mzdy tedy 6 486 Kč, pro vedlejší se jedná o 10 % průměrné mzdy tedy 2 595 Kč. Minimální roční vyměřovací základ tudíž činí u hlavní činnosti 77 832 Kč a 31 140 Kč u vedlejší činnosti.

Minimální měsíční vyměřovací základ pro zdravotní pojištění činí 20 násobek 50 % průměrné měsíční mzdy, tedy 12 971 Kč. Roční základ činí 155 652 Kč.

Maximální vyměřovací základ pro pojištění na sociální zabezpečení zaměstnance i osoby samostatně činné je 1 245 216 Kč. Jedná se o 48 násobek průměrné mzdy, která činí 25 942 Kč. Maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění není pro roky 2013 a 2014 stanoven.

V roce 2008 došlo k zavedení tzv. stropu u pojistného ve výši 1 034 880 Kč u zaměstnanců, do této doby mohli využívat maximální výši pojistného pouze podnikatelé. Tato maximální výše činí 48 násobek průměrné mzdy a každoročně se mění dle průměrné mzdy, viz Příloha 3.

a) Sociální pojištění

Zaměstnanci vypočítávají pojištění 6,5 % z hrubé mzdy, zaměstnavatelé 25 % z hrubé mzdy. Sociální pojištění v sobě zahrnuje i nemocenské pojištění a příspěvek na státní politiku

zaměstnanosti. Začátkem roku došlo ke snížení sazby z původních 8 % na současných 6,5 % pro zaměstnance a z původních 26 % na současných 25 % pro zaměstnavatele.

OSVČ mohou na pojistném nejvýše zaplatit 363 603 Kč, tedy 29,2 % z maximálního vyměřovacího základu 1 245 216 Kč.

Výše minimálních měsíčních záloh na sociální pojistné činí 1 894 Kč u hlavní osoby a 758 Kč u vedlejší osoby (např. student, který podniká). Oproti roku 2013 došlo jen k nepatrnému nárůstu 4 Kč u hlavní osoby a 2 Kč u vedlejší osoby.

Toto pojistné platí osoba samostatně výdělečně činná má-li podnikání jako hlavní činnost, nebo v případě vedlejší činnosti, kdy příjmy dosáhly **rozhodné částky**. Tato částka platí po celý kalendářní rok, současně je však proměnlivá a oproti minulému roku došlo k nárůstu na 62 261 Kč. V situaci, kdy je samostatně činná osoba současně zaměstnancem, za kterého bylo v zaměstnání odvedeno alespoň minimální pojištění a daňový základ nedosáhne rozhodné částky, neplatí tato osoba žádné sociální pojistné.

OSVČ, které se neúčastní důchodového spoření, odvádí pojistné ve výši 29,2 % z vyměřovacího základu a její minimální měsíční sociální pojistné činí 1 894 Kč u hlavní a 758 Kč u vedlejší osoby.

OSVČ, které se II. pilíře účastní, odvádí pojistné ve výši 31,2 % z vyměřovacího základu (povinné pojistné, jež se odvádí OSSZ, činí 26,2 %). Minimální měsíční pojistné činí 1 700 Kč u hlavní osoby a 680 Kč u vedlejší osoby.

b) Zdravotní pojištění

Zaměstnanci vypočítávají pojistné 4,5 % z hrubé mzdy, zaměstnavatelé 9 % z hrubé mzdy.

OSVČ vypočítávají pojistné z dosaženého rozdílu mezi příjmy a výdaji, nikoli z maximálního vyměřovacího základu, který již neexistuje. Roční pojistné tudíž činí 13,5 % z poloviny dosaženého základu daně.

Minimální měsíční zálohy na pojistné činí 1 752 Kč (nárůst o 4 Kč oproti roku 2013). Tato výše minimální zálohy se nevztahuje na OSVČ, které mají současně zaměstnání, v němž odvádí minimální pojistné ve výši 1 148 Kč měsíčně nebo osoby, za které zdravotní pojištění platí stát (13,5 % z minimální mzdy 8 500 Kč měsíčně).

Od roku 2013 je v platnosti úsporné opatření, kterým byl zrušen tzv. strop zdravotního pojištění. Pojištění bude i nadále činit 13,5 % z hrubé mzdy, jak pro zaměstnance, tak i pro podnikatele. Pro osoby s vysokými příjmy platí zrušení maximálního vyměřovacího základu u zdravotního pojistného, viz Příloha 3.

3.1.4 Příjmy z kapitálového majetku (§ 8)

Jedná se o příjmy z podílu na zisku akciové společnosti, s.r.o. nebo komanditní společnosti. Zahrnují se zde i příjmy tichého společníka, výhry, výnosy z jednorázových vkladů, úroky z účtu, jež není určen k podnikání a již zdaněné plnění ze svěřeneckého fondu. Pod označení kapitálové příjmy rovněž patří dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem a plnění ze soukromého životního pojištění. Tyto příjmy plynoucí poplatníkovi z území České republiky jsou samostatným základem daně a jsou zdaňovány zvláštní sazbou daně ve výši 15 %. Příjmy plynoucí z poskytnutí půjček nebo držby směnek a příjmy plynoucí poplatníkovi tyto příjmy ze zahraničí, jsou dílčím základem daně, dle § 8.

3.1.5 Příjmy z nájmu (§ 9)

Jedná se o příjmy z nájmu nemovitostí, bytů a movitých věcí. Základem daně jsou tyto příjmy snížené o výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení těchto příjmů. Neprokáže-li poplatník prokazatelné výdaje, může uplatnit výdaje 30 % z příjmů, avšak jen do částky 600 000 Kč.

3.1.6 Ostatní příjmy (§ 10)

Předmětem daně jsou příjmy z příležitostných činností, příležitostného nájmu movitých věcí nebo příjmy ze zemědělské činnosti, kterou nevykonává podnikatel. Tyto příjmy jsou osvobozeny, pokud jejich úhrn nepřesáhne 30 000 Kč za zdaňovací období. Poplatník, který má příjmy z chovu včel a za zdaňovací období počet včelstev nepřekročí hranici 60 ks za jednotkovou cenu 500 Kč za včelstvo. Od daně jsou dále osvobozeny bezúplatné příjmy, jestliže nepřesáhnou hranici 15 000 Kč.

Do ostatních příjmů se dále řadí příjmy ze zděděných průmyslových či autorských práv, přijaté výživné nebo důchody. Příjmy z veřejných soutěží, výhry v loteriích, sázkách, reklamních soutěžích a slosováních.

3.2 Částky osvobozené od daně

Pelech, Pelc (2013, 2014) řadí mezi příjmy od **daně osvobozené** dle § 4 tyto položky:

- příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku, měl-li v něm prodávající alespoň 2 roky před prodejem bydliště. V případě, že využije získané prostředky na uspokojení svých bytových potřeb, postačí i bydliště kratší než 2 roky,
- příjem z prodeje nemovitých věcí, nepřesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu 5 let,

- příjem z prodeje movité věci. Výjimku zde tvoří příjmy z prodeje cenného papíru a motorového vozidla, letadla nebo lodě, nepřesahuje-li doba mezi nabytím a prodejem 1 rok,
- příjmy v podobě cen z veřejných soutěží, u sportovních soutěží jen pokud nepřesáhnou v součtu hranici 10 000 Kč,
- příjmy ve formě darů jako reklamního předmětu oceněného částkou 500 Kč a opatřeného jménem nebo logem,
- příjem získaný ve formě dávky z nemocenského nebo důchodového pojištění,
- dávky v hmotné nouzi, dávky státní sociální podpory a dávky pro osoby se zdravotním postižením,
- příjem ve formě náhrady nákladů vynaložených při darování krve, jejích složek či orgánů,
- příjmy v podobě stipendií nebo příspěvků odborové organizace,
- penze a invalidní penze se státním příspěvkem,
- příjmy z plnění vyživovací povinnosti,
- dotace ze státního rozpočtu nebo granty z Evropské unie na pořízení hmotného majetku (regionální operační programy),
- příjem plynoucí ve formě daňového bonusu.

3.2.1 Osvobození bezúplatných příjmů

Od daně z příjmů FO se bezúplatný příjem osvobozuje, pokud se jedná o příjem:

- z nabytí dědictví nebo odkazu,
- obmyšleného majetku
- nabytí vlastnického práva k pozemku vlivem rozhodnutí pozemkového úřadu,
- z nabytí humanitární nebo charitativní účel z veřejné sbírky,

3.3 Nezdánitelné části základu daně

Neboli položky, které je možné odečíst od základu daně jednou ročně v daňovém přiznání.

Jedná se o tyto položky:

- dary právnickým osobám na financování specifických aktivit (např. vzdělávání, ochrana zvířat, ekologie, atd. Jedná se o dar v minimální výši 1 000 Kč, nebo minimálně 2 % ze základu daně a maximálně pak 15 % ze základu daně). Patří zde také bezpříspěvkové darování krve, jež je oceněno částkou 2 000 Kč za odběr,

- zaplacený příspěvek poplatníka na penzijní připojištění se státním příspěvkem již sníženým o 12 000 Kč (uznat lze maximálně 12 000 Kč za zdaňovací období),
- zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění (při splnění zákonných podmínek se jedná v úhrnu částek o maximálně 12 000 Kč za zdaňovací období),
- zaplacené členské příspěvky odborové organizaci (maximálně 3 000 Kč za zdaňovací období),
- zaplacené úroky z úvěrů ze stavebního spoření (v maximální výši 300 000 Kč za rok a nemovitost musí být určená k bydlení), při placení úroku jen po část roku nesmí překročit 1/12 této částky měsíčně,
- zaplacené úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání nejvýše však do 10 000 Kč, u poplatníka se zdravotním postižením do částky 13 000 Kč a u poplatníka s těžším zdravotním postižením do částky 15 000 Kč.

3.3.1 Změny odčitatelných položek

U odčitatelných položek se převážně pouze specifikují podmínky pro jejich uplatnění nikoli samotné maximální částky.

V roce 2012 je penzijní připojištění v maximální výši 12 000 Kč, do této sumy však nespadá příspěvek státu ve výši 500 Kč měsíčně (6 000 Kč ročně), pro možnost uplatnit odčitatelnou položku v plné výši je tudíž nutné zaplatit na penzijní připojištění alespoň 18 000 Kč ročně.

V témže roce je taktéž možno odečíst dary v minimální výši 1 000 Kč nebo 2 % základu daně, maximálně pak ve výši 10 % ze základu daně.

V roce 2014 došlo ke změně u odčitatelné položky penzijní připojištění, kdy se nově odečítá 12 000 Kč oproti 6 000 Kč v minulých letech.

U **podnikajících fyzických osob** je v rámci mírnění dopadu podnikatelské ztráty možné využít i tyto položky:

- daňovou ztrátu z předchozích let (lze ji uplatit nejdéle do 5 let od jejího vzniku),
- uplatnění 100% výdajů, jež byly vynaloženy na výzkum a vývoj.

3.4 Sazby daně z příjmu FO

Pelc (2010) uvádí sazbu daně z příjmů fyzických osob jako lineární. Tato 15% sazba daně je vypočtena ze základu daně sníženého o nezdanitelné části daně (§ 15) a odčitatelné položky ze základu daně (§ 34) a zaokrouhleného na celá sta dolů.

Daň vypočtená z ročního základu daně není daní výslednou, neboť od ní lze odečíst slevy na dani, případně přičíst solidární daň.

V současnosti platí 15% sazba daně, která byla zavedena pro zpřehlednění a zjednodušení výběru daní. Výslednou daň však využitím nezdanitelných částí základu daně, osvobození a slev na dani výraznou měrou upravujeme.

V roce 2007 se daň vypočítávala progresivně, dle daňových pásem viz Tab.3.1, viz Schéma 3.2.

Tab.3.1 Daňová pásma pro daň z příjmu FO 2007

Základ daně		Daň pro dané rozmezí	Hranice pásma	Sazba daně nad hranici pásma
Od Kč	Do Kč			
0	121 200 Kč			12 %
121 200 Kč	218 400 Kč	14 544 Kč	121 200 Kč	19 %
218 400 Kč	331 200 Kč	33 012 Kč	218 400 Kč	25 %
331 200 Kč	a více	61 212 Kč	331 200 Kč	32 %

Zdroj: Daňové zákony, zpracování: vlastní

Schéma 3.2

Výpočet daně u zaměstnance v roce 2007

Hrubá mzda,

- 4,5% zdravotní pojistné zaměstnance,

- 6,5% sociální pojistné zaměstnance,

= **Základ daně,**

(ZD – suma pro překročení ZD) x daňová sazba dle pásma,

= Daň + částka příslušného daňového pásma,

Daň celkem,

- sleva na poplatníka,

= **Výsledná daň.**

Nejvýraznější změnu přinesl rok 2008 a nový postup při výpočtu daně ze superhrubé mzdy (mzdy navýšené o pojistné, jež platí zaměstnavatel), viz Schéma 3.3. V témže roce došlo nahrazením progresivní daně ke snížení a sjednocení daňového pásma v rozmezí 12 %

až 32 % zavedením rovné daně ve výši 15 %. Tento krok přinesl zvýšení daně o 3 % pro poplatníky s příjmy do 121 200 Kč, kterým se zvýšila daň z 12 % na 15 %, poplatníci s vyššími příjmy zdaňovanými sazbou 32 % si výrazně polepšili.

Schéma 3.3 Výpočet daně u zaměstnance od roku 2008.

Hrubá mzda (od všech plátců),

+ Zdravotní pojištění 9 % ze SHM,

+ Sociální pojištění 25 % ze SHM,

= **Superhrubá mzda (HM + pojištění placené zaměstnavatelem),**

Zaokrouhlení na sta nahoru (měsíčně), na sta dolů (ročně),

= Záloha na daň ($15\% \cdot \text{SHM}$),

- Slevy (na poplatníka, na manželku, na studenta, na invaliditu),

= Daň po slevách.

Od této daně lze navíc odečíst slevu na vyživované dítě (13 404 Kč), která daňovou povinnost sníží, případně zapříčiní vznik daňového bonusu.

3.4.1 Solidární zvýšení daně

Solidární daň se řídí dle § 16 a zákona o daních z příjmu a vztahuje se pouze na hrubé příjmy přesahující částku 103 768 Kč měsíčně nikoli na tzv. superhrubé příjmy.

Jedná se o 7 % zvýšení daně z kladného rozdílu mezi součtem příjmů dle § 6 (závislé činnosti - počítá se jen s hrubou mzdou) a dílčího základu daně z příjmů dle § 7 (samostatné činnosti) porovnaných se 48 násobkem průměrné mzdy dle zákona upravujícího pojištění na sociální zabezpečení, jak uvádí Pelech (2013), viz 3.4.

Bude-li součet příjmů dle § 6 a 7 vyšší než 48 násobek průměrné mzdy, tento rozdíl se navíc zdání ještě 7% daní. Takto vypočtena solidární daň se přičte k již vypočtené daňové povinnosti.

Při souběhu zaměstnání se nebere v potaz příjem dle § 8 z kapitálového majetku, příjem dle § 9 z pronájmu ani příjem dle § 10 tedy ostatní příjmy.

Toto solidární zvýšení daně je jedinou změnou ve výpočtu daně z příjmu FO od roku 2008. Tato sazba, jež daní nadstandardní příjmy, bývá označována za období progresivního zdanění.

3.4 Solidární zvýšení daně.

Neboli 7% daň ze základu daně sníženého o čtyřnásobek průměrné mzdy ($4 \cdot 25\,884$ Kč).

$$\frac{ZD - (4 \cdot PM)}{100} \cdot 7 \quad \Rightarrow \quad \frac{ZD - (4 \cdot 103\,536 \text{ Kč})}{100} \cdot 7 \quad (1)$$

kde ZD základ daně, PM průměrná mzda.

3.4.2 Paušální daň u podnikajících FO dle § 7

Neboli daň stanovená **paušální částkou** je využívána samostatnými živnostníky, kteří mají příjmy pouze z podnikání a za předcházející 3 roky jejich příjmy nepřesáhli 5 000 000 Kč. Tito podnikatelé nejsou společníky společnosti, nemají zaměstnance nebo spolupracující osoby s výjimkou manželky. V případě spolupráce druhého z manželů se předpokládáné příjmy a výdaje dělí ve stejném poměru. Maximálně lze uplatnit 50 % výdajů a 50 % příjmů, přitom rozdíl mezi výdaji a příjmy nesmí být vyšší než 540 000 Kč za zdaňovací období.

Paušální daň stanoví správce daně do 15. 5 běžného zdaňovacího období. Vypočtená daň se sníží o předpokládanou slevu na dani, případný daňový bonus se zde neuznává. Paušální daň snížená o slevy činí v minimální výši 600 Kč za zdaňovací období a je splatná k 15. 12 běžného zdaňovacího období.

3.4.3 Srážková daň

Tato daň prošla vlivem novelizace od 1. ledna 2014 výraznými změnami.

Daň vybíraná srážkou se využívána při konečném zdanění příjmů nepřímým způsobem u plátce daně. V případě, že zaměstnanec u plátce daně nepodepsal prohlášení k dani, jeho příjmy podléhají srážkové dani bez nároku na uplatnění slev na dani.

Od 1. ledna 2014 podléhají příjmy z pracovního poměru, dohody o pracovní činnosti nebo odměny za výkon funkce ve spolku pouze zálohové dani. Podepíše-li navíc zaměstnanec prohlášení k dani, uplatňuje si navíc slevy na dani a lze provést roční zúčtování daně.

Příjmy plynoucí plátcům daně pouze na základě dohody o provedení práce, jejichž hodnota v součtu u téhož plátce nepřesáhla částku 10 000 Kč za měsíc, podléhají 15% srážkové dani. Dohody o provedení práce od částky 10 001 Kč podléhají zálohové dani (základem pro její výpočet je superhrubá mzda).

Další novinkou je zahrnutí srážkové daně do daňového přiznání, což by poplatníkovi mělo umožnit uplatnit sraženou daň na celkovou daňovou povinnost a využít tak slev na dani.

Negativní stránkou této změny srážkové daně je nutnost podávat daňové přiznání u poplatníků, kteří mají souběžné příjmy (bez dohod o provedení práce) do 10 000 Kč. V roce 2013 byly tyto příjmy zdaňovány srážkovou daní, nově již podléhají zálohové dani.

Při překročení této hranice je nutné nejen podat daňové přiznání, ale také se zaregistrovat jako plátce pojištění u příslušné zdravotní pojišťovny a sociální správy. Tuto přihlášku k pojištění lze podat i zpětně za měsíc, kdy vznikla účast na pojištění.

V roce 2010 podléhala této dani i státní podpora nebo připsané úroky ze stavebního spoření.

3.5 Slevy na dani

Snižují konečnou daňovou povinnost, neboť se odečítají od již vypočtené daně a mají proto výraznější vliv na výslednou daňovou povinnost než například nezdanitelné částky a osvobození. Novelizace slev na dani nepřenesla změny v částkách, pouze upravila názvy a specifikovala podmínky uplatnění slev na dani.

Pro možnost uplatnění těchto slev je nutné mít podepsané tzv. Prohlášení poplatníka daně z příjmu FO ze závislé činnosti. Při souběhu zaměstnání se toto prohlášení podepisuje pouze u jednoho zaměstnavatele (plátce), zpravidla u toho, u kterého máme větší mzdu.

Pelech, Pelc (2014) a Pelc (2010) člení slevy na dani pro poplatníky daně z příjmu dle § 35ba následovně:

- Na poplatníka ve výši 24 840 Kč ročně, tuto slevu si může uplatnit jen poplatník, který k 1. lednu zdaňovacího období nepobírá starobní důchod z důchodového pojištění,
- Na manžela/manželku (nikoli druha/družku) ve výši 24 840 Kč, je-li jejich vlastní příjem nižší než 68 000 Kč za rok, je-li manžel/ka držitelem průkazu ZTP/P sleva se zdvojnásobí, tato sleva je závislá na počtu měsíců ve společné domácnosti. Obývá-li společnou domácnost jen část roku, sleva se krátí (počet měsíců ve společné domácnosti se vynásobí jednou dvanáctinou slevy). Do vlastního příjmu se nezapočítávají dávky péčovské, státní sociální podpory, příspěvek v hmotné nouzi a jiné státní příspěvky).
- Na studenta do 26 let, nebo v případě prezenčního studia do 28 let ve výši 4 020 Kč ročně,
- Na invalidní důchod I. nebo II. stupně (částečný invalidní důchod) ve výši 2 520 Kč ročně,
- Na invalidní důchod III. stupně (plný invalidní důchod) ve výši 5 040 Kč ročně,

- Pro držitele průkazu ZTP/P (průkazu o těžkém zdravotním postižení) ve výši 16 140 Kč ročně.
- **Daňové zvýhodnění** na vyživované dítě (žije ve společné domácnosti, je nezletilým dítětem nebo zletilým dítětem soustavně se připravujícím se na budoucí povolání, jež současně nepobírá invalidní důchod) ve výši 13 404 Kč ročně. Toto zvýhodnění si může uplatnit jen jeden poplatník, je-li jich v domácnosti více, v daňovém přiznání. Zvýhodnění závisí na počtu měsíců, ve kterých byly splněny zákonné podmínky. Při narození dítěte se sleva uplatňuje již v měsíci narození nikoli od začátku následující měsíce po narození.
- Daňové zvýhodnění, jež dříve zastávalo formu nezdanitelné části základu daně, si poplatník může uplatnit formou slevy na dani, daňového bonusu nebo jejich kombinací.

Bude-li daňové zvýhodnění na dítě vyšší než daňová povinnost za dané zdaňovací období, je vzniklý rozdíl daňovým bonusem. Tento daňový bonus lze uplatnit pouze, přesáhne-li částku 100 Kč, maximálně však 60 300 Kč ročně.

Poplatník si daňový bonus uplatňuje u příjmů ze závislé činnosti, ze samostatné činnosti, z kapitálového majetku nebo příjmů z nájmu, dosáhnou-li alespoň výše šestinásobku minimální mzdy stanovené zákonem. Poplatník, který má příjmy z podnikání může dosáhnout daňového bonusu jen tehdy, neuplatní-li daňovou ztrátu.

Podnikající fyzické osoby si mohou navíc uplatnit slevy na zdravotně postižené osoby, které zaměstnávají, a to:

- Za zaměstnance se změněnou pracovní schopností 18 000 Kč ročně,
- Za zaměstnance s těžkým zdravotním postižením 60 000 Kč ročně.

3.5.1 Změny u slev na dani

Daňovou reformou v roce 2008 došlo k výrazné změně ve výši uplatňovaných slev, jež měly kompenzovat zavedení rovné daně u poplatníků s nízkými příjmy. Nárůst lze pozorovat především u základní slevy na poplatníka a důchodce, která vzrostla ze 7 200 Kč na 24 840 Kč ročně a uplatňované slevy na manželku z částky 4 200 Kč na 24 840 Kč ročně. U slevy na vyživované dítě došlo k nárůstu z 6 000 Kč na 10 680 Kč ročně, současně se zvýšilo maximum pro uplatnění daňového bonusu z 30 000 Kč na 52 200 Kč. Slevy na invalidní důchodce a držitele průkazu ZTP/P vzrostly na více, než dvojnásobnou výši viz Příloha 4.

Jak uvádí Macháček (2010), došlo v roce 2010 ke zvýšení částky daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Jednalo se o nárůst daňového zvýhodnění z 10 680 Kč na

11 604 Kč. Další novinkou bylo upravení slevy na invalidního důchodce, kdy na výši uplatňované slevy nově závisí stupeň invalidity dle předpisů důchodového pojištění. Došlo ke zrušení částečného a plného invalidního důchodu, nahrazením invalidity prvního, druhého a třetího stupně. U poplatníků pobírajících invalidní důchod v letech 2011 a 2012 prvního a druhého stupně činila měsíční sleva 210 Kč (2 520 Kč ročně) u invalidity třetího stupně se jednalo o částku 420 Kč měsíčně (5 040 Kč ročně).

V roce 2011 došlo ke snížení základní slevy na poplatníka. Tento mírný pokles, jež činil 100 Kč měsíčně, byl způsoben vlivem „povodňové daně“ vztahující se k rozsáhlým povodním v roce 2010.

Rok 2012 přinesl změnu především ve výši daňového zvýhodnění na dítě o 150 Kč měsíčně. Došlo nejen k nárůstu uplatňované slevy na částku 13 404 ročně z původních 11 604 Kč, ale též ke zvýšení maximální ročního daňového bonusu z 52 200 Kč na 60 300 Kč.

Výjimku pro uplatnění slev tvoří OSVČ jež je současně zaměstnána, těmto osobám sleva na manželku a na dítě zůstane v případě, že součet jejich základů daně dle paušálu bude nižší než 50 % celkového základu daně.

Taktéž osoby pobírající starobní důchod, případně daní jiné příjmy, nemohou nově využít slevu na dani z titulu poplatníka ve výši 24 840 Kč ročně, a to ani v případě, že si pozastaví příjmy ze starobního důchodu.

Tyto změny slev podléhají ročnímu zúčtování daně, jejich uplatnění a vliv tudíž bude patrný až v daňovém přiznání za rok 2013 podaném do 1. dubna 2014 viz Příloha 6.

3.6 Osoby samostatně výdělečně činné

Tyto osoby si mohou zvolit, zda povedou daňovou evidenci, účetnictví nebo budou uplatňovat výdaje % z příjmu. V případě daňové evidence je veden peněžní deník, knihy hmotného majetku, karta zásob a ostatní pomocné knihy, ze kterých se zjistí výsledek hospodaření. V případě účetnictví je nutné evidovat účetní doklady související s podnikatelskou činností, a na jejich základě zjistit hospodářský výsledek. Tyto metody jsou náročné na zpracování a čas. Při využívání paušálu odpadá administrativní náročnost, neboť jsou daňové výdaje spojené s podnikáním vyjádřeny % z příjmu. V případě, že náklady jsou oproti výnosům minimální, dojde využitím paušálu ke snížení daňového základu pro výpočet pojistného, tím pádem podnikatel na tomto pojistném výrazně ušetří.

Využívá-li podnikatel výdajové paušály, zanikl mu od roku 2013 nárok na uplatnění slevy na manželku a dítě, ostatní slevy, tedy základní slevu na poplatníka nebo slevy na invaliditu si může uplatňovat i nadále. U 30% a 40% výdajových paušálů je možné využití

těchto paušálů, jen pokud tyto příjmy nepřesáhnou částku 2 miliony Kč. Osoby samostatně výdělečně činné, mající příjmy do 165 600 Kč ročně, neplatily vlivem slevy na poplatníka ve výši 24 840 Kč, která vykompenzovala 15% daň z příjmu ve výši 24 750 Kč v loňském roce daně.

Za nejvyšší daňovou položkou u OSVČ lze považovat pojištění. Právě jeho výše zjištěná z vyměřovacího základu nejvíce ovlivňuje výslednou daň a také má vliv na efektivitu zdanění. U osob s nízkými příjmy, jejichž daňová povinnost je nulová, se pojistné vypočítává z rozhodné částky, i když ji tyto osoby nedosáhly. U nadstandardních příjmů dochází vlivem omezení maximálního vyměřovacího základu sociálního pojištění ke snížení efektivity zdanění.

Schéma 3.5 Výpočet daně u osoby samostatně výdělečně činné.

Příjem dle § 6,

+ pojistné (34%),

- Sražené zálohy na daň,

Dílčí základ daně dle § 7,

Dílčí základ daně dle § 8,

Dílčí základ daně dle § 9,

Dílčí základ daně dle § 10,

= Základ daně,

- Nezdánitelné částky,

dary,

úroky z hypotečního nebo obdobného úvěru,

pojistné na penzijní připojištění,

pojistné na soukromé životní pojištění,

členské odborové příspěvky,

= Základ daně snížený o nezdanitelné částky,

ZD zaokrouhlený na sta dolů,

= 15% daň ($ZD \cdot 0,15$),

- Sleva na dani dle §35ba (poplatník, manželka, invaliditu 1. a 2. stupně, studenta),

= Daň po slevě na dani dle § 35ba zákona (částka musí být ≥ 0),

- Úhrn sražených záloh na daň,

= Výsledná daňová povinnost (přeplatek/nedoplatek).

V případě vyživovací povinností lze navíc využít slevu na vyživované dítě (13 404 Kč – upravení daňové povinnosti případně vznik daňového bonusu)

3.7 Zálohy na daň

Zálohy se platí v průběhu zdaňovacího období. Zálohy neplatí poplatníci, jejichž poslední daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč nebo se jedná o obce a kraje.

Zálohy se platí dle dosaženého příjmu následovně:

- a) z příjmů mezi 30 000 Kč a 150 000 Kč se platí záloha ve výši 40 % poslední daňové povinnosti. Tato záloha se platí ve dvou splátkách k 15. 6 a 15.12 zdaňovacího období,
- b) z příjmů vyšších než 150 000 Kč se platí zálohy ve výši 25 % poslední daňové povinnosti. Záloha je splatná v intervalu tří měsíců, tedy 15.3, 15.6, 15.9, 15.12 zdaňovacího období.

3.8 Ukazatele daňové zátěže

Pro měření daňové zátěže se využívá především daňová kvóta, ze které lze jednoduše odvodit tzv. den daňové svobody. Tento den rozděluje rok na období, kdy poplatník daň odvádí státu a kdy už tzv. rozhoduje o své dani samostatně. Tento den by se měl v optimálním případě přibližovat k začátku roku a snižovat tím počet dnů, ve kterých poplatník pracuje na stát. Prezencí tohoto dne se zabývá Liberální institut na základě odhadů podílů veřejných výdajů na GDP uveřejňovaných Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj viz Příloha 1

3.8.1 Daňová kvóta

Dle OECD se daňová kvóta dělí na **čistou** (obsahující pouze daně v právním slova smyslu) a složenou **daňovou kvótu** (započte-li se mezi daně i sociální pojistné).

Daň jako taková nemá přílišnou vypovídací schopnost, chceme-li ji srovnávat v rámci různých ekonomik České republiky případně států Evropské unie, je přínosné zkoumat efektivitu sazby daně, nikoli samotnou výši daně, jež je u nás v posledních letech neměnná. K tomuto srovnání je nejčastěji využíván makroekonomický ukazatel daňové kvóty, vyjadřující celkový podíl daní na hrubém domácím produktu (GDP). Tento poměrně jednoduchý výpočet je vhodný k porovnání v rámci různých národních ekonomik, neboť jmenovatel tedy GDP je snadno zjistitelný pro kteroukoli zemi např. statistiky OECD pro poměrně dlouhé období.

$$DK(v \%) = \frac{\Sigma DP}{GDP} \cdot 100 \quad (2)$$

kde DK značí daňovou kvótu, DP celkové daňové příjmy a GDP hrubý domácí produkt

3.8.2 Efektivní sazba daně

Efektivní (skutečná) sazba daně (SE v %) se vlivem slevy na poplatníka a nezdanitelných položek výrazně liší od zákonné sazby daně a má mírně progresivní charakter. Efektivní sazba daně je v % vyjádřený podíl skutečně zaplacené daně na hrubém důchodu zaměstnance, neboli míra zdanění jeho práce.

Efektivní zdanění (ED v %) srovnává celkové odvody na dani z příjmu fyzických osob (daň, sociální a zdravotní pojistné) s hrubým důchodem zaměstnance. Míru efektivního zdanění ovlivňuje výše hrubé mzdy a uplatňování slev na dani, především slevy na poplatníka a vyživované dítě.

Navzdory platné 15% sazbě daně se efektivní zdanění v roce 2014 od této sazby liší. Hlavní příčinou je výpočet ze „superhrubé“ mzdy (tedy hrubé mzdy navýšené o sociální a zdravotní pojištění) a uplatnění slevy na poplatníka. S rostoucí mzdou od 100 000 měsíčně klesá zaměstnanci vlivem stropu u sociálního pojištění efektivita zdanění.

3.8.3 Vzorec pro výpočet efektivní sazby daně

Roční hrubá mzda

SHM (HM · 1,34 koeficient pojistného placeného zaměstnavatelem),

SHM · 0,15 (15% daň)

- sleva na poplatníka

= **daňová povinnost**

a) Efektivita sazby daně

$$ESD = \frac{DP}{ZD} \cdot 100 \quad (3)$$

kde ESD je efektivní sazba daně, DP daňová povinnost a ZD základ daně.

b) Efektivita sazby daně bez vlivu pojistného

$$ESDBP = \frac{(0,15 \cdot ZD) - S}{ZD} \cdot 100 \quad (4)$$

kde ESDBP je efektivní sazba daně bez vlivu pojistného, ZD základ daně a S sleva na poplatníka.

c) Efektivní zdanění

$$EZ = \frac{(\sum P + DP)}{ZD} \cdot 100 \quad (5)$$

kde EZ je efektivní zdanění, DP daňová povinnost a P úhrn pojistného.

3.9 Daňové přiznání

Je podáváno Finančnímu úřadu formou daňového formuláře v tištěné nebo elektronické podobě. Na tomto formuláři jsou uvedeny příjmy z České republiky a zahraničí (bez osvobozených příjmů a příležitostných příjmů). V případě vedení daňové evidence se vyplní tabulka o majetku a závazcích na počátku a konci roku.

V daňovém přiznání se dále uvádí z celkového základu daně sníženého o odčitatelné položky vypočtená daň. Tato daň snížená o slevy na dani a zálohy na daň představuje daňovou povinnost, jež má být zaplacená. V případě přeplatku je možnost požádat o jeho vrácení. K přiznání dále patří přílohy, případně doklady, jež dokládají uplatnění slev na dani, odčitatelných položek a darů.

Daňové přiznání jsou nově povinni přiznat poplatníci, jejichž příjem za alespoň jeden kalendářní měsíc v roce 2013 přesáhl hranici 103 536 Kč a spadají tak pod solidární zvýšení daně.

3.10 Přehled o příjmech a výdajích

Tento přehled podává osoba vykonávající samostatnou výdělečnou činnost (v poměrné části roku nebo celoročně) na OSSZ a příslušnou Zdravotní pojišťovnu nejpozději první pracovní den v měsíci květnu. Na základě tohoto přehledu se v měsíci následujícím po jeho podání mění výše záloh na pojistné, dle skutečně dosažené výše základu.

4 Komparace daňového zatížení

Tato část se věnuje vývoji daňové kvóty ČR, efektivity sazby daně u poplatníka, efektivity sazby daně u poplatníka bez vlivu pojistného hrazeného zaměstnavatelem a míry efektivního zdanění. V závěru kapitoly jsou uvedeny ilustrativní příklady dokládající efektivitu sazby daně OSVČ, při rozdílném uplatnění výdajů spolu s vlivem uplatnění slev na míru efektivity.

4.1 Daňová kvóta

Přehled vývoje daňové kvóty v období let 2005 s predikcí v letech 2012 a 2013 dle uváděné součásti ke státnímu rozpočtu 2013 MFČR, viz Tab. 4.1.

Tab. 4.1 Daňová kvóta 2005 –2013

Rok	2005	2006	2007	2008	2009
Jednoduchá daňová kvóta	21,1	19,8	20,4	20,1	18,3
Složená daňová kvóta	36,4	34,9	36	35,6	33,3

Rok	2010	2011	2012	2013
Jednoduchá daňová kvóta	19	19,3	19,3	20
Složená daňová kvóta	34,1	34,6	34,8	35,5

Zdroj: MFČR, dostupné z: www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=123469, zpracování: vlastní

Jak vyplývá z tabulky zavedením jednotné a snížené 15% sazby v roce 2008 vedlo k poklesu jednoduché i složené daňové kvóty. V roce 2009 se projevilo snížení sazeb sociálního pojištění zaměstnance i zaměstnavatele spojené s nižšími příjmy státu v důsledku krize (vysoká nezaměstnanost a nízké zisky, jež by mohly být zdaněny).

V roce 2013 se zavedení solidárního zdanění a maximálního vyměřovacího základu promítlo do růstu daňové kvóty oproti roku 2012 na 35,5 %, viz Tab. 3.1.

4.2 Srovnání efektivity sazby daně u zaměstnanců

Za léta 2007 až 2014 je samostatně sledován vývoj efektivity sazby daně s pojistným i bez něj a také míra celkového zdanění, na kterou má vliv nejen pojistné, ale i výsledná daň. U výpočtů daně z příjmů v roce 2007 se vychází z hrubé mzdy. Pojistné hrazené zaměstnavatelem nemá na tuto daň vliv a tento postup výpočtu je využit i v následujících letech v rámci efektivity sazby daně bez vlivu pojistného.

Příklad 1: Efektivita v roce 2007.**Roční mzda zaměstnanec A**

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 23 889 Kč

(0,08 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

ZD \approx 261 282 Kč

(HM - 23 889 Kč - 13 437 Kč)

ZD = (ZD - 218 400 Kč)

= 42 882 Kč · 0,25 \approx

10 721 Kč + 33 012 Kč

= 43 733 Kč

- 7 200 Kč

Daň = 36 533 Kč

ČM = 224 713 Kč

(HM - 23 889 Kč - 13 437 Kč

- 36 533 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 12,23 %

(36 533 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 22,59 %

(0,25 · 298 608 Kč) - 7 200 Kč

= 67 452 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 47,23 %

(104 513 Kč + 36 533 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP \approx 86 400 Kč

(0,08 · 1 080 000 Kč)

ZP \approx 48 600 Kč

(0,045 · 1 080 000 Kč)

ZD \approx 945 000 Kč

(HM - 86 400 Kč - 48 600 Kč)

ZD = (ZD - 331 200 Kč)

= 613 800 Kč · 0,32 \approx

196 416 Kč + 61 212 Kč

= 257 628 Kč

- 7 200 Kč

Daň = 250 428 Kč

ČM = 945 000 Kč

(HM - 86 400 Kč - 48 600 Kč

- 250 428 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 23,19 %

(250 428 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 31,33 %

(0,32 · 1 080 000 Kč) - 7 200 Kč

= 338 400 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 58,19 %

(378 000 Kč + 250 428 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP ≈ 144 000 Kč

(0,08 · 1 800 000 Kč)

ZP ≈ 81 000 Kč

(0,045 · 1 800 000 Kč)

ZD ≈ 1 575 000 Kč

(HM - 144 000 Kč - 81 000 Kč)

ZD = 1 243 800 Kč · 0,32 ≈

398 016 Kč + 33 012 Kč

= 431 028 Kč

- 7 200 Kč

Daň = 423 828 Kč

ČM = 1 151 172 Kč

(HM - 144 000 Kč - 81 000 Kč

- 423 828 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 23,55 %

(423 828 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 31,60 %

(0,32 · 1 800 000 Kč) – 7 200 Kč

= 568 800 Kč / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 58,55 %

(630 000 Kč + 423 828 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP ≈ 480 000 Kč

(0,08 · 6 000 000 Kč)

ZP = 270 000 Kč

(0,045 · 6 000 000 Kč)

ZD ≈ 5 250 000 Kč

(HM - 480 000 Kč - 270 000 Kč)

ZD = 4 918 800 Kč · 0,32 =

1 574 016 Kč + 61 212 Kč

= 1 635 228 Kč

- 7 200 Kč

Daň = 1 628 028 Kč

ČM = 3 621 972 Kč

(HM - 480 000 Kč - 270 000 Kč

- 1 628 028 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 27,13 %

(1 628 028 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného ≈ 31,88 %

(0,32 · 6 000 000 Kč) - 7 200 Kč

= 1 912 800 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 62,13 %

(2 100 000 Kč + 1 628 028 Kč) / 6 000 000 Kč

Jak je patrné z příkladů, nízké příjmy jsou kompenzovány zvýšenou slevou na dani, u nadprůměrných příjmů dochází k výraznému zdanění, přes 50 % mzdy je odvedeno na daních a pojistném.

Příklad 2: Efektivita v roce 2008.**Roční mzda zaměstnanec A**

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 23 889 Kč

(0,08 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 403 100 Kč

(1,35 · 298 608 Kč)

15% daň = 60 465 Kč

(0,15 · 403 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 625 Kč

ČM = 249 546 Kč

(HM - 23 889 Kč - 13 437 Kč

- 35 625 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,93 %

(35 625 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608 Kč) - 24 840 Kč

\approx 19 952 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 46,93 %

(104 513 Kč + 35 625 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP \approx 82 790 Kč

(0,08 · maximum 1 034 880 Kč)

ZP \approx 46 570 Kč

(0,045 · maximum 1 034 880 Kč)

SHM = 1 397 000 Kč

(1,35 · 1 034 880 Kč)

15% daň = 209 550 Kč

(0,15 · 1 397 000 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 184 710 Kč

ČM = 765 930 Kč

(HM - 82 790 Kč - 46 570 Kč

- 184 710 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 17,10 %

(184 710 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 12,70 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

= 137 160 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 50,64 %

(362 208 Kč + 184 710 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP ≈ 82 790 Kč

(0,08 · maximum 1 034 880 Kč)

ZP ≈ 46 570 Kč

(0,045 · maximum 1 034 880 Kč)

SP ≈ 269 069 Kč

(0,26 · maximum 1 034 880 Kč)

ZP ≈ 93 139 Kč

(0,09 · maximum 1 034 880 Kč)

SHM ≈ 2 162 200 Kč

(HM + 269 069 Kč + 93 139 Kč)

15% daň = 324 330 Kč

(0,15 · 2 162 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 299 490 Kč

ČM = 1 371 150 Kč

(HM - 82 790 Kč - 46 570 Kč

- 299 490 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 16,64 %

(299 490 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného ≈ 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč

= 245 160 Kč / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 36,76 %

(362 208 Kč + 299 490 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP ≈ 82 790 Kč

(0,08 · maximum 1 034 880 Kč)

ZP = 46 570 Kč

(0,045 · maximum 1 034 880 Kč)

SP ≈ 269 069 Kč

(0,26 · maximum 1 034 880 Kč)

ZP = 93 139 Kč

(0,09 · maximum 1 034 880 Kč)

SHM ≈ 6 362 200 Kč

(HM + 269 069 Kč + 93 139 Kč)

15% daň = 954 330 Kč

(0,15 · 6 362 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 929 490 Kč

ČM = 4 941 150 Kč

(HM - 82 790 Kč - 46 570 Kč

- 929 490 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 15,49 %

(929 490 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného ≈ 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 21,53 %

(362 208 Kč + 929 490 Kč) / 6 000 000 Kč

V tomto roce došlo vlivem zavedení jednotné sazby a maximálního vyměřovacího základu přispělo k výrazné úspoře na dani a pojistném u nadprůměrně příjmového poplatníka. Odvody ze mzdy se snížily o téměř 40 %.

Příklad 3: Efektivita v roce 2009.

Roční mzda zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč

(0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15% daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 175 Kč

ČM = 230 586 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 35 175 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,78 %

(35 175 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608 Kč) - 24 840 Kč

= 19 951 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,78 %

(101 527 Kč + 35 175 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč

(0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč

(0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15% daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 192 240 Kč

ČM = 768 960 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 192 240 Kč)

Efektivita sazby daně = 17,80 %

(192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 12,70 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

= 137 160 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění = 51,80 %

(367 200 Kč + 192 240 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP \approx 73 592 Kč

(0,065 · maximum 1 130 640 Kč)

ZP \approx 50 879 Kč

(0,045 · maximum 1 130 640 Kč)

SP = 282 660 Kč

(0,25 · maximum 1 130 640 Kč)

ZP \approx 101 758 Kč

(0,09 · maximum 1 130 640 Kč)

SHM \approx 2 184 400 Kč

(HM + 282 660 Kč + 101 758 Kč)

15% daň = 327 660 Kč

(0,15 · 2 184 400 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 302 820 Kč

ČM = 1 372 709 Kč

(HM - 73 592 Kč - 50 879 Kč

- 302 820 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 16,82 %

(302 820 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč

= 245 160 Kč / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 38,18 %

(384 418 Kč + 302 820 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP \approx 73 592 Kč

(0,065 · maximum 1 130 640 Kč)

ZP = 50 879 Kč

(0,045 · maximum 1 130 640 Kč)

SP \approx 282 660 Kč

(0,25 · maximum 1 130 640 Kč)

ZP = 101 758 Kč

(0,09 · maximum 1 130 640 Kč)

SHM \approx 6 384 400 Kč

(HM + 282 660 Kč + 101 758 Kč)

15% daň = 957 660 Kč

(0,15 · 6 384 400 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 932 820 Kč

ČM = 4 942 709 Kč

(HM - 73 592 Kč - 50 879 Kč

- 932 820 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 15,55 %

(932 820 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 21,95 %

(384 418 Kč + 932 820 Kč) / 6 000 000 Kč

V tomto roce pokračuje trend stropu pojistného, jež má vliv na nadprůměrně příjmového poplatníka. Oproti loňskému roku nedošlo k výrazným změnám.

Příklad 4: Efektivita v roce 2010.

Roční mzda zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč

(0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15% daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 175 Kč

ČM = 230 586 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 35 175 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,78 %

(35 175 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608 Kč) - 24 840 Kč

= 19 951 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,78 %

(101 527 Kč + 35 175 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč

(0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč

(0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15% daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 192 240 Kč

ČM = 768 960 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 192 240 Kč)

Efektivita sazby daně = 17,80 %

(192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 12,70 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

= 137 160 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění = 51,80 %

(367 200 Kč + 192 240 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP \approx 110 958 Kč

(0,065 · maximum 1 707 048 Kč)

ZP \approx 76 817 Kč

(0,045 · maximum 1 707 048 Kč)

SP \approx 426 762 Kč

(0,25 · maximum 1 707 048 Kč)

ZP \approx 153 634 Kč

(0,09 · maximum 1 707 048 Kč)

SHM \approx 2 380 300 Kč

(HM + 426 762 Kč + 153 634 Kč)

15% daň = 357 045 Kč

(0,15 · 2 380 300 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 332 205 Kč

ČM = 1 280 020 Kč

(HM - 110 958 Kč - 76 817 Kč

- 332 205 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 18,46 %

(332 205 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč

= 245 160 Kč / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 50,70 %

(580 396 Kč + 332 205 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP \approx 110 958 Kč

(0,065 · maximum 1 707 048 Kč)

ZP = 76 817 Kč

(0,045 · maximum 1 707 048 Kč)

SP \approx 426 762 Kč

(0,25 · maximum 1 707 048 Kč)

ZP = 153 634 Kč

(0,09 · maximum 1 707 048 Kč)

SHM \approx 6 580 300 Kč

(HM + 426 762 Kč + 153 634 Kč)

15% daň = 987 045 Kč

(0,15 · 6 580 300 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 962 205 Kč

ČM = 4 850 000 Kč

(HM - 110 958 Kč - 76 817 Kč

- 962 205 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 16,04 %

(962 205 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 25,71 %

(580 396 Kč + 962 205 Kč) / 6 000 000 Kč

Rok 2009 přinesl změnu pouze ve výši maximálního vyměřovacího základu pojistného, která se projevila mírným nárůstem odvodů u příjmu 1 800 000 Kč ročně.

Příklad 5: Efektivita v roce 2011.

Roční mzda zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč

(0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15% daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 23 640 Kč

Daň = 36 375 Kč

ČM = 229 386 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 36 375 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 12,18 %

(36 375 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 7,08 %

(0,15 · 298 608 Kč) - 23 640 Kč

\approx 21 151 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění asi \approx 46,18 %

(101 527 Kč + 36 375 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč

(0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč

(0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15% daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 23 640 Kč

Daň = 193 440 Kč

ČM = 767 760 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 193 440 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 17,91 %

(193 440 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 12,81 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 23 640 Kč

= 138 360 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 51,91 %

(367 200 Kč + 193 440 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP \approx 115 783 Kč

(0,065 · maximum 1 781 280 Kč)

ZP \approx 80 158 Kč

(0,045 · maximum 1 781 280 Kč)

SP \approx 445 320 Kč

(0,25 · maximum 1 781 280 Kč)

ZP \approx 160 315 Kč

(0,09 · maximum 1 781 280 Kč)

SHM \approx 2 405 600 Kč

(HM + 445 320 Kč + 160 315 Kč)

15% daň = 360 840 Kč

(0,15 · 2 405 600 Kč)

- 23 640 Kč

Daň = 337 200 Kč

ČM = 1 266 859 Kč

(HM - 115 783 Kč - 80 158 Kč

- 337 200 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 18,73 %

(337 200 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 13,69 %(0,15 · 1 800 000 Kč) - 23 640 Kč =
246 360 Kč / 1 800 000 Kč**Efektivní zdanění \approx 52,38 %**

(605 635 Kč + 337 200 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP \approx 115 783 Kč

(0,065 · maximum 1 781 280 Kč)

ZP \approx 80 158 Kč

(0,045 · maximum 1 781 280 Kč)

SP \approx 445 320 Kč

(0,25 · maximum 1 781 280 Kč)

ZP \approx 160 315 Kč

(0,09 · maximum 1 781 280 Kč)

SHM \approx 6 605 600 Kč

(HM + 445 320 Kč + 160 315 Kč)

15% daň = 990 840 Kč

(0,15 · 6 605 600 Kč)

- 23 640 Kč

Daň = 967 200 Kč

ČM = 4 836 859 Kč

(HM - 115 783 Kč - 80 158 Kč

- 967 200 Kč)

Efektivita sazby daně = 16,12 %

(967 200 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 14,61 %(0,15 · 6 000 000 Kč) - 23 640 Kč =
876 360 Kč / 6 000 000 Kč**Efektivní zdanění \approx 26,21 %**

(605 635 Kč + 967 200 Kč) / 6 000 000 Kč

Pokračuje nastolený trend ve snižování výše pojistného u vysokých příjmů, což má za následek pokles efektivní míry zdanění. Současně dochází ke každoroční změně maximálního vyměřovacího základu.

Příklad 6: Efektivita v roce 2012.

Roční mzda zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884 Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč

(0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč

(0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15% daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 175 Kč

ČM = 230 586 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 35 175 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,78 %

(35 175 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608 Kč) - 24 840 Kč

= 19 951 Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,78 %

(101 527 Kč + 35 175 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000 Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč

(0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč

(0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15% daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 192 240 Kč

ČM = 768 960 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 192 240 Kč)

Efektivita sazby daně = 17,8 %

(192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 12,7 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

= 137 160 Kč / 1 080 000 Kč

Efektivní zdanění = 51,8 %

(367 200 Kč + 192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Roční mzda zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč

SP \approx 78 427 Kč

(0,065 · maximum 1 206 576 Kč)

ZP = 81 000 Kč

(0,045 · 1 800 000 Kč)

SP = 301 644 Kč

(0,25 · maximum 1 206 576 Kč)

ZP = 162 000 Kč

(0,09 · 1 800 000 Kč)

SHM = 2 263 600 Kč

(HM + 301 644 Kč + 162 000 Kč)

15% daň = 339 540 Kč

(0,15 · 2 263 600 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 314 700 Kč

ČM = 1 325 873 Kč

(HM - 78 427 Kč - 81 000 Kč

- 314 700 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 17,48 %

(314 700 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč

= 245 160 Kč / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 43,24 %

(463 644 Kč + 314 700 Kč / 1 800 000 Kč)

Roční mzda zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč

SP \approx 78 427 Kč

(0,065 · maximum 1 206 576 Kč)

ZP \approx 81 444 Kč

(0,045 · maximum 1 809 864 Kč)

SP = 301 644 Kč

(0,25 · maximum 1 206 576 Kč)

ZP \approx 162 888 Kč

(0,09 · maximum 1 809 864 Kč)

SHM \approx 6 464 500 Kč

(HM + 301 644 Kč + 162 888 Kč)

15% daň = 969 675 Kč

(0,15 · 6 464 500 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 944 835 Kč

ČM = 4 895 294 Kč

(HM - 78 427 Kč - 81 444 Kč

- 944 835 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 15,75 %

(944 835 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 23,49 %

(464 532 Kč + 944 835 Kč / 6 000 000 Kč)

V případě efektivní míry zdanění došlo k poklesu u všech příjmových skupin. Největší rozdíl je logicky u nadprůměrně příjmového poplatníka.

Příklad 7: Efektivita v roce 2013.

Roční mzda Zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč (0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč (0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15 % daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 175 Kč

ČM = 230 586 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 35 175 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,78 %

(35 175 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608) - 24 840 Kč

\approx 19 951Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,78 %

(101 527 Kč + 35 175 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda Zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč (0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč (0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15 % daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 192 240 Kč

ČM = 768 960 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 192 240 Kč)

Efektivita sazby daně = 17,8 %

(192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 12,7 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

=137 160 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivní zdanění = 51,8 %

(367 200 Kč + 192 240 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda Zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč (150 000 Kč / měsíc)

SP \approx 80 758 Kč (0,065 · 1 242 432 Kč)

ZP = 81 000 Kč (0,045 · 1 800 000 Kč)

SP = 310 608 Kč (0,25 · 1 242 432 Kč)

ZP = 162 000 Kč (0,09 · 1 800 000 Kč)

SHM \approx 2 272 600 Kč

15 % daň = 340 890 Kč

(0,15 · 2 272 600 Kč)

557 568 Kč částka pro 7% daň

(1 800 000 Kč - 1 242 432 Kč)

7 % daň \approx 39 030 Kč

(0,07 · 557 568 Kč)

Daň celkem = 379 920 Kč

- 24 840 Kč

Daň = 355 080 Kč

(340 890 Kč + 39 030 Kč)

ČM = 1 283 162 Kč

(HM - 80 758 Kč - 81 000 Kč

- 355 080 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 19,73 %

(355 080 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč

= 245 160 / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,98 %

(472 608 Kč + 355 080 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda Zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč (500 000 Kč / měsíc)

SP \approx 80 758 Kč (0,065 · 1 242 432 Kč)

ZP = 270 000 Kč (0,045 · 6 000 000 Kč)

SP = 310 608 Kč (0,25 · 1 242 432 Kč)

ZP = 540 000 Kč (0,09 · 6 000 000 Kč)

SHM = 6 850 608 Kč

15 % daň = 1 027 590 Kč

(0,15 · 6 850 608 Kč)

4 757 568 Kč částka pro 7% daň

(6 000 000 Kč - 1 242 432 Kč)

7 % daň \approx 333 030 Kč

(0,07 · 4 757 568 Kč)

Daň celkem = 1 360 620 Kč

- 24 840 Kč

Daň = 1 335 780 Kč

(1 027 590 Kč + 333 030 Kč)

ČM = 4 313 462 Kč

(HM - 80 758 Kč - 270 000 Kč

- 1 335 780 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 22,26 %

(1 335 780 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění \approx 36,44 %

(850 608 Kč + 1 335 780 Kč) / 6 000 000 Kč

Tento rok přinesl v rámci ekonomických opatření dvě zásadní změny. Došlo ke zrušení maximálního vyměřovacího základu u zdravotního pojistného, jež se promítlo nárůstem odvodů u nadprůměrně příjmového poplatníka. Současně došlo k zavedení solidárního příspěvku k dani, jež by měl zastávat funkci progresivity daně s rostoucím příjmem.

Příklad 8: Efektivita v roce 2014.

Roční mzda Zaměstnanec A

HM = 298 608 Kč (24 884Kč / měsíc)

SP \approx 19 410 Kč (0,065 · 298 608 Kč)

ZP \approx 13 437 Kč (0,045 · 298 608 Kč)

SHM \approx 400 100 Kč

(1,34 · 298 608 Kč)

15 % daň = 60 015 Kč

(0,15 · 400 100 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 35 175 Kč

ČM = 230 586 Kč

(HM - 19 410 Kč - 13 437 Kč

- 35 175 Kč)

Efektivita sazby daně \approx 11,78 %

(35 175 Kč / 298 608 Kč)

Efektivita bez pojistného \approx 6,68 %

(0,15 · 298 608) - 24 840 Kč

\approx 19 951Kč / 298 608 Kč

Efektivní zdanění \approx 45,78 %

(101 527 Kč + 35 175 Kč) / 298 608 Kč

Roční mzda Zaměstnanec B

HM = 1 080 000 Kč (90 000Kč / měsíc)

SP = 70 200 Kč (0,065 · 1 080 000 Kč)

ZP = 48 600 Kč (0,045 · 1 080 000 Kč)

SHM = 1 447 200 Kč

(1,34 · 1 080 000 Kč)

15 % daň = 217 080 Kč

(0,15 · 1 447 200 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 192 240 Kč

ČM = 768 960 Kč

(HM - 70 200 Kč - 48 600 Kč

- 192 240 Kč)

Efektivita sazby daně = 17,8 %

(192 240 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 12,7 %

(0,15 · 1 080 000 Kč) - 24 840 Kč

=137 160 Kč / 1 080 000 Kč)

Efektivní zdanění = 51,8 %

(367 200 Kč + 192 240 Kč) / 1 080 000 Kč

Roční mzda Zaměstnanec C

HM = 1 800 000 Kč (150 000 Kč / měsíc)

SP ≈ 80 940 Kč

(0,065 · maximum 1 245 216 Kč)

ZP = 81 000 Kč (0,045 · 1 800 000 Kč)

SP = 311 304 Kč

(0,25 · maximum 1 245 216 Kč)

ZP = 162 000 Kč (0,09 · 1 800 000 Kč)

SHM ≈ 2 273 300 Kč

(HM + 311 304 Kč + 162 000 Kč)

15 % daň = 340 995 Kč

(0,15 · 2 273 300 Kč)

554 784 Kč částka pro 7% daň

(1 800 000 Kč - 1 245 216 Kč)

7 % daň ≈ 38 835 Kč

(0,07 · 554 784 Kč)

Daň celkem = 379 830 Kč

(340 995 Kč + 38 835 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 354 990 Kč

ČM = 1 283 070 Kč

(HM - 80 940 Kč - 81 000 Kč

- 354 990 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 19,72 %

(354 990 Kč / 1 800 000 Kč)

Efektivita bez pojistného = 13,62 %

(0,15 · 1 800 000 Kč) - 24 840 Kč =

245 160 / 1 800 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 46,02 %

(473 304 Kč + 354 990 Kč) / 1 800 000 Kč

Roční mzda Zaměstnanec D

HM = 6 000 000 Kč (500 000 Kč / měsíc)

SP ≈ 80 940 Kč

(0,065 · maximum 1 245 216 Kč)

ZP = 270 000 Kč (0,045 · 6 000 000 Kč)

SP = 311 304 Kč

(0,25 · maximum 1 245 216 Kč)

ZP = 540 000 Kč (0,09 · 6 000 000 Kč)

SHM = 6 851 300 Kč

(HM + 311 304 Kč + 540 000 Kč)

15 % daň = 1 027 695 Kč

(0,15 · 6 851 300 Kč)

4 754 784 Kč částka pro 7% daň

(6 000 000 Kč - 1 245 216 Kč)

7 % daň ≈ 332 835 Kč

(0,07 · 4 754 784 Kč)

Daň celkem = 1 360 530 Kč

(1 027 695 Kč + 332 835 Kč)

- 24 840 Kč

Daň = 1 335 690 Kč

ČM = 4 313 370 Kč

(HM - 80 940 Kč - 270 000 Kč

- 1 335 690 Kč)

Efektivita sazby daně ≈ 22,68 %

(1 360 530 Kč / 6 000 000 Kč)

Efektivita bez pojistného ≈ 14,59 %

(0,15 · 6 000 000 Kč) - 24 840 Kč

= 875 160 Kč / 6 000 000 Kč

Efektivní zdanění ≈ 36,45 %

(851 304 Kč + 1 335 690 Kč) / 6 000 000 Kč

Rok 2014 je obdobný jako předcházející, došlo pouze k mírnému navýšení maximálního vyměřovacího základu, což se promítlo do zvýšení efektivní míry zdanění.

Následující tabulky zobrazují výsledky předcházejících příkladu 1 - 8, a jsou podkladem pro následnou grafickou interpretaci výsledků formou sloupcového grafu.

Tab. 4.2 Efektivita v roce 2007.

2007	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	12,23 %	22,59 %	47,23 %
1 080 000 Kč	23,19 %	31,33 %	58,19 %
1 800 000 Kč	23,55 %	31,60 %	58,55 %
6 000 000 Kč	27,13 %	31,88 %	62,13 %

Zdroj dat: Příklad 1, zpracování: vlastní.

Tab. 4.3 Efektivita v roce 2008.

2008	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,93 %	6,68 %	46,93 %
1 080 000 Kč	17,10 %	12,70 %	50,64 %
1 800 000 Kč	16,64 %	13,62 %	36,76 %
6 000 000 Kč	15,49 %	14,59 %	21,53 %

Zdroj dat: Příklad 2, zpracování: vlastní.

Tab. 4.4 Efektivita v roce 2009.

2009	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,78 %	6,68 %	45,78 %
1 080 000 Kč	17,80 %	12,70 %	51,80 %
1 800 000 Kč	16,82 %	13,62 %	38,18 %
6 000 000 Kč	15,55 %	14,59 %	21,95 %

Zdroj dat: Příklad 3, zpracování: vlastní.

Tab. 4.5 Efektivita v roce 2010.

2010	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,78 %	6,68 %	45,78 %
1 080 000 Kč	17,80 %	12,70 %	51,80 %
1 800 000 Kč	18,46 %	13,62 %	50,70 %
6 000 000 Kč	16,04 %	14,59 %	25,71 %

Zdroj dat: Příklad 4, zpracování: vlastní.

Tab. 4.6 Efektivita v roce 2011.

2011	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	12,18 %	7,08 %	46,18 %
1 080 000 Kč	17,91 %	12,81 %	51,91 %
1 800 000 Kč	18,73 %	13,69 %	52,38 %
6 000 000 Kč	16,12 %	14,61 %	26,21 %

Zdroj dat: Příklad 5, zpracování: vlastní.

Tab. 4.7 Efektivita v roce 2012.

2012	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,78 %	6,68 %	45,78 %
1 080 000 Kč	17,80 %	12,70 %	51,80 %
1 800 000 Kč	17,48 %	13,62 %	43,24 %
6 000 000 Kč	15,75 %	14,59 %	23,49 %

Zdroj dat: Příklad 6, zpracování: vlastní.

Tab. 4.8 Efektivita v roce 2013.

2013	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,78 %	6,68 %	45,78 %
1 080 000 Kč	17,80 %	12,70 %	51,80 %
1 800 000 Kč	19,72 %	13,62 %	45,98 %
6 000 000 Kč	22,26 %	14,59 %	36,45 %

Zdroj dat: Příklad 7, zpracování: vlastní.

Tab. 4.9 Efektivita v roce 2014.

2014	efektivita sazby daně	efektivita sazby daně bez vlivu pojistného	efektivní míra zdanění
298 608 Kč	11,78 %	6,68 %	45,78 %
1 080 000 Kč	17,80 %	12,70 %	51,80 %
1 800 000 Kč	19,72 %	13,62 %	46,02 %
6 000 000 Kč	22,26 %	14,59 %	36,45 %

Zdroj dat: Příklad 8, zpracování: vlastní

Efektivita sazby daně se u nízko příjmového poplatníka v daných letech téměř neliší, je to způsobeno nízkou výší důchodu, kdy je daň víceméně kompenzována slevou na poplatníka. Rozdíl se týká především výpočtu daně v roce 2008, kdy je základ daně navýšen o pojistné hrazené zaměstnavatelem. Současně je v tomto roce zaveden maximální vyměřovací základ, omezující výši pojistného u nadprůměrně příjmového poplatníka.

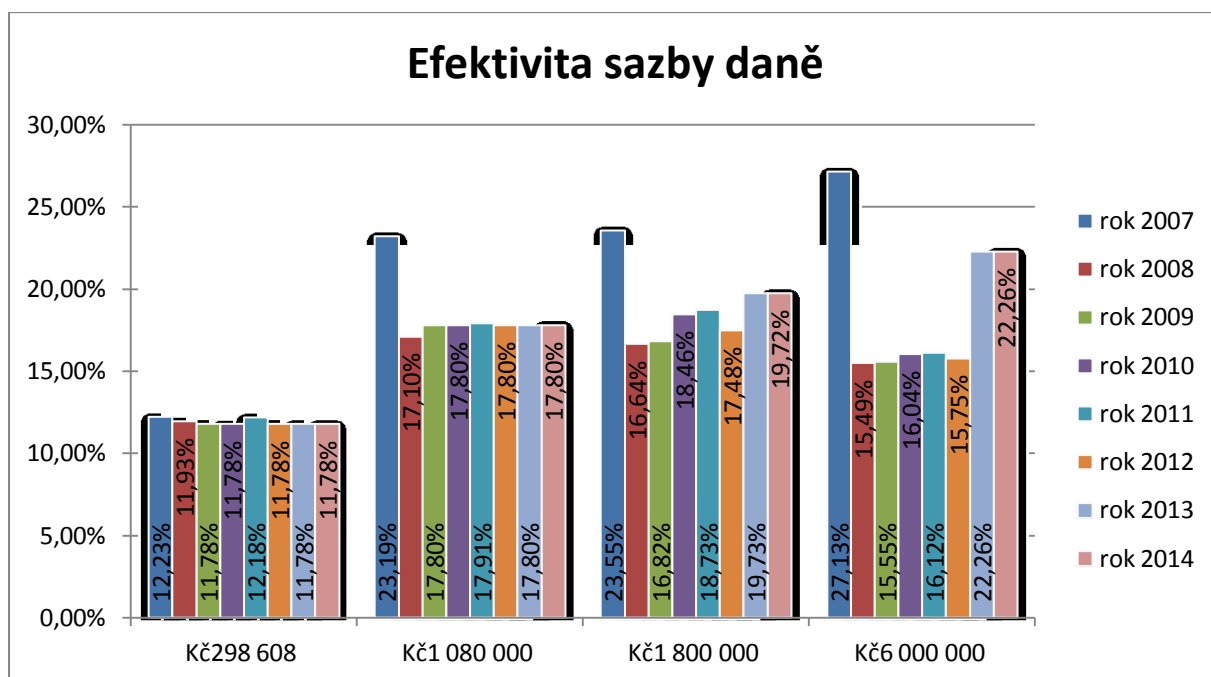
Po srovnatelných výsledcích z let 2008 – 2012, došlo v roce 2013 k výrazné změně. Zrušení maximálního vyměřovacího základu u zdravotního pojistného spolu se zavedením solidárního příspěvku k dani zvýšilo efektivitu sazby daně a efektivní míru zdanění u nadprůměrně příjmových poplatníků viz Obr. 4.1.

Při simulaci výpočtu z hrubé mzdy, kdy není brán zřetel na pojistného placené zaměstnavatelem lze pozorovat srovnatelnost výše efektivity v průběhu let při dané výši

příjmu. Nenastávají zde odchylky způsobené stropem pojistného ani solidárním příspěvkem k dani viz Obr. 4.2.

Při zohlednění daně a odvedeného pojistného je na první pohled patrné, že nadprůměrně vydělávající poplatníci v roce 2007 na tom byli zdaleka nejhůře, co se efektivity týče. Ze své mzdy odvedli více než 60 % do státního rozpočtu. Porovnáme-li to se současným rokem kdy je sice vlivem solidárního příspěvku placeno na daních více, než loni, avšak stále je to o polovinu méně, než by bylo odvedeno v roce 2007, viz Obr. 4.3.

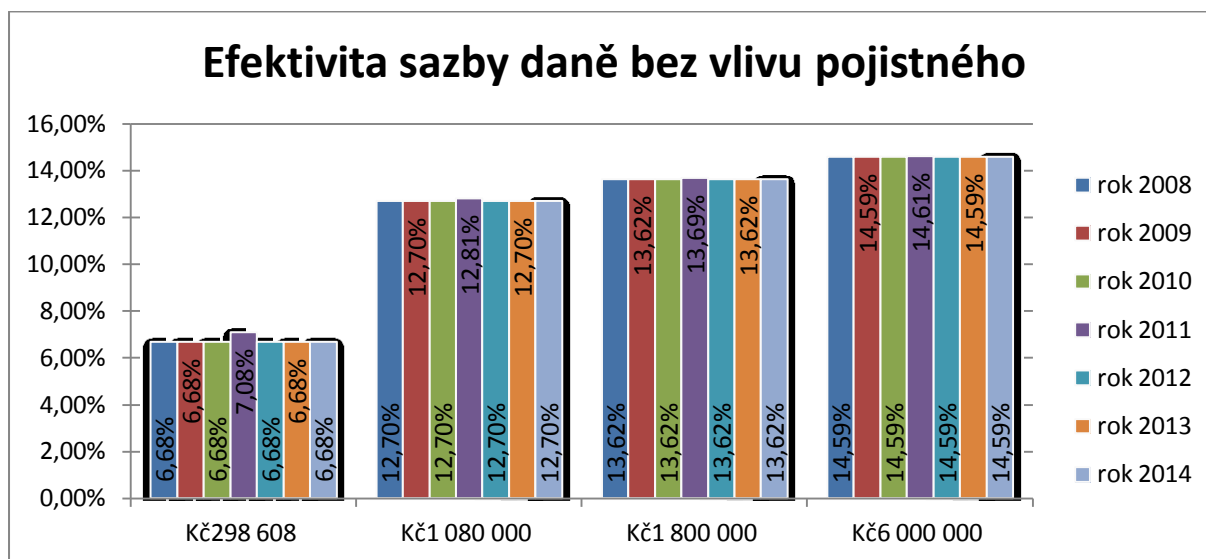
Obr. 4.1 Efektivita sazby daně.



Zdroj dat: Příklad 1 – 8. zpracování: vlastní.

Graf dokládá snížení daňové zátěže vlivem zavedení jednotné sazby daně, a následného nárůstu v posledních dvou letech vlivem stropu pojistného a solidárního příspěvku k dani.

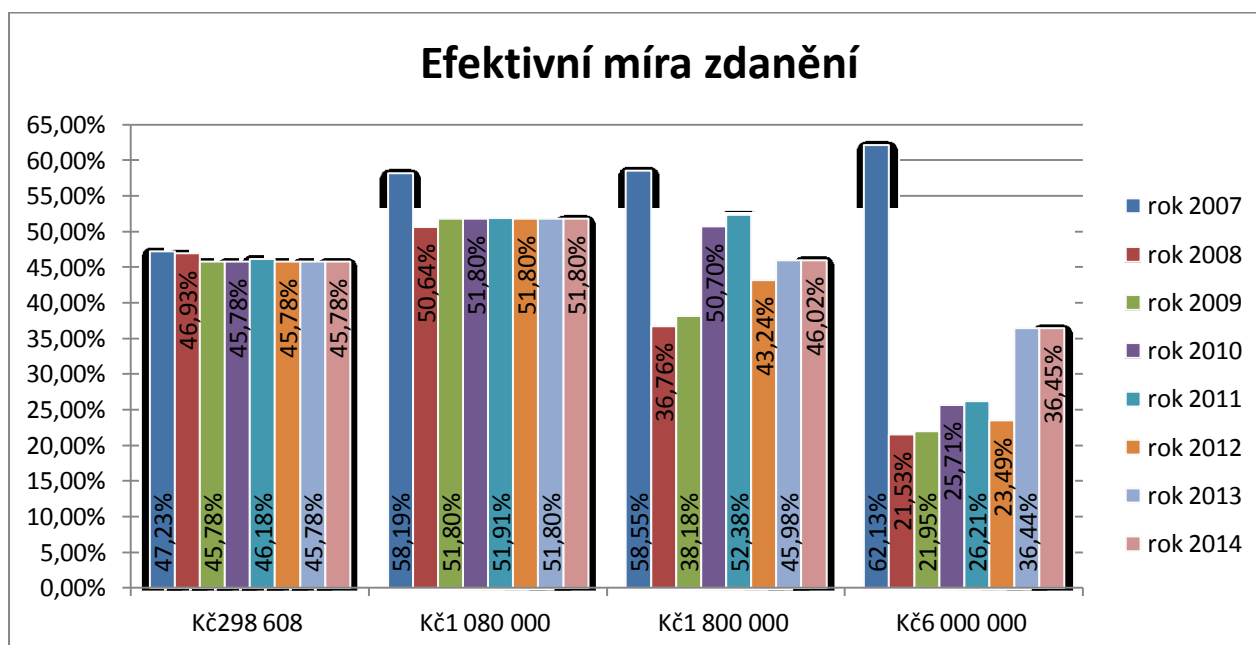
Obr. 4.2 Efektivita sazby daně bez vlivu pojistného placeného zaměstnavatelem.



Zdroj dat: Příklad 1 – 8, zpracování: vlastní.

Tento graf znázorňuje, jak by vypadala efektivita sazby daně při výpočtu z hrubé mzdy, bez vlivu pojistného, maximálního vyměřovacího základu či solidárního příspěvku k dani.

Obr. 4.3 Efektivní míra zdanění.



Zdroj dat: Příklad 1 – 8, zpracování: vlastní.

Znázornění současného vlivu daně a pojistného placeného zaměstnavatelem na příjem poplatníka.

4.3 Efektivita za rok 2014

Přehled efektivity sazby daně s využitím některých výpočtů, viz Příklad 8. Zaměřeno na rozdílnost zdanění při výpočtu zálohy na daň ze superhrubé mzdy užívané v České republice a výpočtu pouze z hrubé mzdy (bez povinného pojistného) užívané v převážné většině zemí OECD. U příjmů překračujících hranici je zohledněno solidární zvýšení daně. Vlivem uplatnění stropu u sociálního pojistného (maximální výpočet z částky 1 245 216 Kč ročně), klesá efektivita sazby daně u příjmů přesahujícího 100 000 Kč měsíčně.

Tab. 4.10 Efektivita v roce 2014.

	Roční hrubá mzda	34% pojistné	Daň po slevě na poplatníka	Efektivita sazby daně
Zaměstnanec A	298 608 Kč	101 527 Kč	35 175 Kč	11,78 %
Zaměstnanec A	298 608 Kč	0 Kč	19 951 Kč	6,68 %
Zaměstnanec B	1 080 000 Kč	367 200 Kč	192 240 Kč	17,8 %
Zaměstnanec B	1 080 000 Kč	0 Kč	137 160 Kč	12,7 %
Zaměstnanec C	1 800 000 Kč	473 304 Kč	354 990 Kč	19,72 %
Zaměstnanec C	1 800 000 Kč	473 304 Kč	316 155 Kč	17,56 %
Zaměstnanec C	1 800 000 Kč	0 Kč	245 160 Kč	13,62 %
Zaměstnanec D	6 000 000 Kč	851 304 Kč	1 360 530 Kč	22,68 %
Zaměstnanec D	6 000 000 Kč	851 304 Kč	1 027 695 Kč	17,13 %
Zaměstnanec D	6 000 000 Kč	0 Kč	875 160 Kč	14,59 %

Zdroj: příklad 7, zpracování: vlastní.

Zaměstnanec označen oranžově má daň z příjmu vypočtenou ze superhrubé mzdy sníženou o základní slevu na poplatníka. U nadstandardních příjmů je zohledněno solidární zdanění a též maximální výše uplatnitelného sociálního pojistného.

Zaměstnanec označen zeleně má daň z příjmu vypočtenou ze superhrubé mzdy sníženou o základní slevu na poplatníka. U nadstandardního příjmu se bere v potaz pouze omezení maximálního pojistného nikoli solidární zdanění.

Zaměstnanec označen fialově má daň z příjmu vypočtenou z hrubé mzdy sníženou o základní slevu na poplatníka. Není zde žádný rozdíl ve výpočtu u nadstandardního zdanění.

U nadprůměrných příjmů zaměstnanců C a D, jež si neuplatňují 7% solidární zvýšení daně je možno pozorovat progresivně klesající charakter efektivity daně. Sledování klesající míry zdanění u daně oproštěné od solidárního zvýšení daně oproti růstu míry zdanění u daní obsahujících solidární zvýšení daně dokládá progresivitu ve zdanění pomocí solidárního příplatku k dani při stejné výši sazby daně.

4.4 OSVČ A uplatňuje paušální výdaje % z příjmu.

Podnikatel A jako hlavní činnost provozuje na základě oprávnění řemeslnou živnost. Z této živnosti měl příjmy za rok 2013 ve výši 2 950 400 Kč a uplatňuje si dle živnostenského oprávnění paušální výdaje ve výši 80 %. Podnikatel není účasten II. pilíře důchodového spoření a uplatňuje slevu na poplatníka daně. Zálohy za rok 2013 byly zaplacený v minimální výši 22 680 Kč na sociální pojištění a 20 976 Kč na zdravotní pojištění. V roce 2012 dosáhl základu daně ve výši 200 000 Kč. Ke dni 9.4 2014 podal ČSSZ a VZP přehled o příjmech a výdajích za rok 2013

Příjmy = 2 950 400 Kč

Výdaje = 2 360 320 Kč

ZD dle § 7 = 590 080 Kč, zaokrouhlení (na sta dolů) 590 000 Kč

15% daň = 88 500 Kč ($0,15 \cdot 590\,000$)

- 24 840 Kč sleva na poplatníka

Výsledná daňová povinnost = 63 660 Kč (88 500 Kč – 24 840 Kč)

ZD pro výpočet pojistného činí $590\,080/2 = 295\,040\text{ Kč}$

$SP = 295\,040\text{ Kč} \cdot 0,292 = 86\,152\text{ Kč}$

V roce 2013 zapláceno na zálohách 22 680 Kč

Doplatek za rok 2013 $(86\,152 - 22\,680) = 63\,472\text{ Kč}$

Měsíční zálohy na SP v roce 2014 = 7 180 Kč

$(86\,152/12 = 7\,180)$

$ZP = 295\,040\text{ Kč} \cdot 0,135 = 39\,831\text{ Kč}$

V roce 2013 zapláceno na zálohách 20 976 Kč

Doplatek za rok 2013 $(39\,831 - 20\,976) = 18\,855\text{ Kč}$

Měsíční zálohy na ZP v roce 2014 = 3 320 Kč

$(39\,831/12 = 3\,320)$

Podnikatel celkově za rok 2013 doplatí na pojistném a dani 145 987 Kč

$(63\,472\text{ Kč} + 18\,855\text{ Kč} + 63\,660\text{ Kč})$

Efektivita sazby daně $(63\,660\text{ Kč} / 590\,080\text{ Kč}) \cdot 100 \approx 10,79\%$

OSVČ A, jež uplatňuje výdaje % z příjmů má výslednou daň po uplatnění slevy na poplatníka 63 660 Kč. Jeho efektivita sazby daně dosahuje téměř 11 % (10,79 %). Tato výše je zapříčiněna zrušením možnosti uplatnit si další slevy (např. na manželku a vyživované dítě). Současně se v budoucnu předpokládá omezení výše výdajových paušálů, a proto lze předpokládat další navýšení efektivity sazby daně.

4.5 OSVČ B, která uplatňuje skutečné výdaje

Podnikatel B má v roce 2013 příjmy z podnikání ve výši 2 950 400 Kč, výdaje činily 2 360 320 Kč. Podnikatel není účasten II. pilíře důchodového spoření, dále si dle podepsaného prohlášení k dani uplatňuje slevu na poplatníka, na manželku a na vyživované dítě ve společné domácnosti. Zálohy za rok 2013 byly zapláceny v minimální výši, tudíž 22 680 Kč na sociální pojištění a 20 976 na zdravotní pojištění. Ke dni 1.5.2014 podal přehled o příjmech a výdajích na příslušnou správu ČSSZ a VZP. V roce 2012 dosáhl základu daně ve výši 114 000 Kč.

Příjmy = 2 950 400 Kč

Výdaje = 2 360 320 Kč

ZD dle § 7 = 590 080 Kč, zaokrouhlení (na sta dolů) 590 000 Kč

15 % daň = 88 500 Kč ($0,15 \cdot 590\,000$)

- 24 840 Kč sleva na poplatníka

- 24 840 Kč sleva na manželku

Daňová povinnost = 38 820 Kč

- sleva na dítě 13 404 Kč

Výsledná daňová povinnost = 25 416 Kč

ZD pro výpočet pojistného činí $590\,080/2 = 295\,040$ Kč

SP = $295\,000 \text{ Kč} \cdot 0,292 = 86\,140$ Kč

V roce 2013 zapláceno na zálohách 22 680 Kč

Doplatek za rok 2013 ($86\,140 - 22\,680$) = **63 460 Kč**

Měsíční zálohy na SP v roce 2014 = 7 178 Kč

ZP = $295\,000 \cdot 0,135 = 39\,831$ Kč

V roce 2013 zapláceno na zálohách 20 976 Kč

Doplatek za rok 2013 ($39\,831 - 20\,976$) = **18 855 Kč**

Měsíční zálohy na ZP v roce 2014 = 3 320 Kč

$(39\,831/12=3\,320) >$ minimální záloha 1752 Kč

Podnikatel celkově za rok 2013 doplatí na pojistném a dani 107 743 Kč ($63\,472 \text{ Kč} + 18\,855 \text{ Kč} + 25\,416 \text{ Kč}$)

Efektivita sazby daně ($25\,416 \text{ Kč} / 590\,080 \text{ Kč}$) $\cdot 100 = 4,31 \%$

OSVČ B, jež uplatňuje skutečné výdaje, je na tom podstatně lépe. Hlavní příčinou nižší efektivity sazby daně okolo 4 % (4,31 %), je využití slevy na poplatníka, manželku a vyživované dítě, čímž se jeho daňová povinnost sníží na částku 25 416 Kč.

4.6 OSVČ C a souběžně zaměstnanec

Podnikatel C měl v roce 2013 vedlejší příjmy z podnikání ve výši 2 950 400 Kč, výdaje činily 2 360 320 Kč, ztráta předcházejícího roku dosáhla výše 300 000 Kč. Příjmy ze zaměstnání dosáhly za rok 2013 výše 294 100 Kč. Podnikatel není účasten II. pilíře důchodového spoření, dále si uplatňuje slevu na poplatníka, na manželku a na vyživované dítě ve společné domácnosti. Podnikatel je z pohledu pojistného osobou vedlejší. V roce 2013 zálohy na pojištění z podnikatelské činnosti neplatil.

HM = 294 100 Kč

SHM = 394 094 Kč, zaokrouhlení 394 000 Kč

15% daň = 59 100 Kč

- 24 840 Kč sleva na poplatníka

Záloha na daň = 34 260 Kč

Čistá mzda = 261 748 Kč (294 100 Kč - 19 117 Kč – 13 235 Kč)

Dzd § 6 = 394 094 Kč.

Příjmy = 2 950 400 Kč

Výdaje = 2 360 320 Kč

Dzd dle § 7 = 590 080 Kč,

ZD celkem = 984 174 Kč (394 094 Kč+590 080 Kč)

- 300 000 Kč ztráta

Upravený ZD = 684 174 Kč

= 684 100 Kč zaokrouhlení (na sta dolů)

15 % daň = 102 615 Kč ($0,15 \cdot 684\,100$ Kč)

- 24 840 Kč sleva na poplatníka

- 24 840 Kč sleva na manželku

Daňová povinnost = 52 935 Kč

- sleva na dítě 13 404 Kč

Výsledná daňová povinnost = 39 531 Kč

- záloha na daň zaplacená v zaměstnání 34 260 Kč

Nedoplatek na dani = 5 271 Kč

Základ daně dle § 7 pro výpočet pojistného činí 590 080 Kč/ 2 = **290 040 Kč**

ZD > rozhodná částka 62 261 Kč

SP= 295 000 Kč · 0,292 = 86 140 Kč

Doplatek = 23 879 Kč

Měsíční zálohy roku 2014 = 7 179 Kč (295 000 Kč/12 měsíců)

ZP bylo v zaměstnání odvedeno v minimální výši 13 776 Kč ročně (1 148 Kč · 12 měsíců)

ZP= 295 000 Kč · 0,135 = 39 825 Kč (zaokrouhleno na celé Kč nahoru)

Doplatek 26 049 Kč

Zálohy nebudou, neboť se odvádí pojistné ze závislé činnosti

Podnikatel celkově za rok 2013 doplatí na pojistném a dani 44 657 Kč

(23 879 Kč + 26 049 Kč - 5 271 Kč)

Efektivita sazby daně = (39 531 Kč/984 174 Kč) · 100 = **4,02 %**

OSVČ C, jež je současně zaměstnána je na tom z pohledu efektivity sazby daně nejlépe, minimálně překročil hranici 4% efektivity (4,02 %). Tato nízká míra je způsobena vlivem uplatněné ztráty a současně využitím slevy na poplatníka a manželku, čímž si výraznou měrou optimalizoval daňovou povinnost.

Nejlépe jsou na tom zaměstnanci, mající podnikání pouze jako vedlejší činnost, u které si navíc mohou uplatnit ztrátu, slevu na poplatníka, manželku případně vyživované dítě a další slevy. Tato varianta má navíc výhodu u nízkých příjmů z podnikatelské činnosti, kdy se zálohy na pojistné vypočítávají z minimálního vyměřovacího základu pro vedlejší činnost.

V případě podnikání jako hlavní činnosti záleží pouze na poplatníkovi, jakou formu výdajů si uplatní a na jakou míru daňové optimalizace bude mít dle zvolené varianty nárok.

5 Závěr

Daň z příjmu fyzických osob je významným zdrojem příjmů do státního rozpočtu. Jakákoli změna, ať se jedná o metodiku výpočtu či úpravu výše slev a stropů pojistného má velký dopad na širokou veřejnost.

Poplatníci pobírající minimální případně průměrnou mzdu si mohou pomocí slev optimalizovat daňovou povinnost téměř k nule. Nadprůměrně příjmoví poplatníci si od roku 2008, kdy byl zaveden maximální vyměřovací základ u pojistného a výpočet daně z příjmů ze superhrubé mzdy polepšili. Tato přívětivá daňová úprava byla od loňského roku opět omezena pomocí zrušení stropu u zdravotního pojistného a zavedením solidárního příspěvku k dani.

Nejcitelněji se poplatníků dotkl především zrušený strop zdravotního pojištění, nově je odváděno 13,5 % ze základu, což mnohým poplatníkům zvýšilo odvody na pojistném o třetinu.

Souvztažně bylo v roce 2013 zrušeno uplatňování slev u OSVČ uplatňujících výdaje procentem z příjmů. Tímto krokem vzniklo OSVČ dilema, zda zůstat u uplatňování výdajů procentem z příjmů a oželeť slevy na dani nebo přejít na uplatňování skutečných výdajů a zachovat si tak možnost využití slev na dani. Důležitou součástí tohoto rozhodnutí byl propočet, zda se nově vyvolané administrativní náklady spojené s nutností evidovat skutečné výdaje vykompenzují slevami (v případě uplatnění slevy na poplatníka a manželku v souhrnné výši 51 648 Kč ročně) či nikoli.

Současná vláda zvažuje pro rok 2015 zavést omezení výdajových paušálů, navrátit uplatnění slevy pro pracující důchodce případně znovu zavést progresivitu u slevy na vyživované dítě v minulosti též nazývanou slevou na druhé a další dítě. Výhledově se uvažuje o zavedení druhé sazby daně z příjmů v roce 2016 místo současného 7 % solidárního zvýšení daně. Taktéž je vedena diskuze o možnosti harmonizovat základ pro výpočet daní a pojistného. Opomenout nelze ani snahu zrušit v roce 2013 zavedený solidární příspěvek k dani, který je spojen s vysokými administrativními náklady a dle mnohých pouze kompenzuje zavedené stropy u sociálního pojištění nadprůměrně příjmových osob.

Dle mého názoru, by schválením jednotného inkasního místa (JIM) došlo ke snížení administrativní zátěže jak na straně poplatníků, tak především na straně státu. Takto ušetřené prostředky a nejednalo by se o pár korun, by jistě našly lepší uplatnění v zadluženém státním rozpočtu.

Otázkou také zůstává, zda se daň z příjmů fyzických osob navrátí ke stavu před reformou v roce 2008, tedy k výpočtu ze základu daně tvořeného pouze hrubou mzdou či nikoli. V případě schválení by došlo ke zpřehlednění a zjednodušení výpočtu. Současně by

také došlo k harmonizaci s daňovými systémy Evropské unie, neboť ČR jako jediná země vypočítává daň ze superhrubé mzdy. Je však nezbytné promyslet dopady případného výpočtu z hrubé mzdy spojeného s již zavedeným stropem sociálního pojištění a solidárním příspěvkem k dani. Bylo by nutné optimalizovat daňovou zátěž formou zrušení již zmíněného solidárního příspěvku, případně zvýšením slevy na poplatníka. V opačném případě dojde k prudkému nárůstu efektivity sazby daně, což nebude kladně přijato širokou veřejností.

Je tedy důležité zjednodušit výpočet a především výběr daní, ale současně je nutné sledovat dopad těchto změn na důchod poplatníka.

Seznam použité literatury

JAROŠ, Tomáš. *Zdanění příjmů v roce 2011 – komplexní průvodce*. Praha: 7. Grada Publishing, 2011. 240s. ISBN 978-80-247-3822-2.

MACHÁČEK, Ivan. *Daň z příjmů fyzických osob 2010. Praktická pomůcka k daňové optimalizaci*. Praha: C. H. Beck, 2010. 273 s. ISBN 978-80-7400-188-8.

PELC, Vladimír. *Daňový průvodce pro mzdové účetní*. Praha: C. H. Beck, 2010. 280 s. ISBN 978-80-7400-300-4.

PELECH, Petr. *Tabulky daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 2014*. Olomouc: ANAG, 2013. 120 s. ISBN 978-80-7263-843-7.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2013*. 13. vyd. Olomouc: ANAG, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7263-784-3.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2014*. 14. vyd. Olomouc: ANAG, 2014. 1120 s. ISBN 978-80-7263-867-3.

STARÝ, Marek a kol. *Dějiny daní a poplatků*. Brain team, 2009. 220 s. ISBN 978-80-87109-15-1.

ŠIROKÝ, Jan a kol. *Daňové teorie. S praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

VANČUROVÁ, Alena a Lenka LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2012*. 11. vyd. Praha: 1. VOX, 2012. 372 s. ISBN 978-80-87480-05-2.

VYBÍHAL, Václav a kol. *Mzdové účetnictví 2013 – praktický průvodce*. 16. vyd. Praha: 7. Grada Publishing, 2013. 464 s. ISBN 978-80-247-4627-2.

Internetové zdroje:

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. ČSÚ: *Průměrné mzdy* [online]. ČSÚ [11. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpmz060513.doc.html>

FINANČNÍ SPRÁVA. FS: *Daňové zákony* [online]. FS [1. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/dane/dan-z-prijmu/legislativa/zakony.html>

FINAREA. FINAREA: *Jak staré jsou daně aneb vývoj daňového systému na území dnešní ČR* [online]. FINAREA [5. 9. 2013]. Dostupné z: <http://www.finarea.cz/dane-poplatky/54-jak-stare-jsou-dane-aneb-vyvoj-danoveho-systemu-na-uzemi-dnesni-cr.html>

LIBERÁLNÍ INSTITUT. LIBERÁLNÍ INSTITUT: *DEN DAŇOVÉ SVOBODY* [online]. DEN DAŇOVÉ SVOBODY [30. 12. 2013]. Dostupné z: <http://dendanovesvobody.cz.html>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. MFČR: *Daňové změny od roku 2013* [online]. MFČR [23. 5. 2012]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=123469.html>

PODNIKATEL. PODNIKATEL: *Předpis č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů – úplné znění* [online]. PODNIKATEL [15. 3. 2014]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-586-1992-sb-o-danich-z-prijmu/uplne.html>

PODNIKATEL. PODNIKATEL: *Změny ve zdanění srážkovou daní od roku 2014* [online]. PODNIKATEL [15. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-ve-zdaneni-srazkovou-dani-od-roku-2014.html>

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA. VZP: *OSVČ – maximální a minimální vyměřovací základ* [online]. VZP [1. 1. 2014]. Dostupné z: <http://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/maximalni-a-minimalni-vymerovaci-zaklad.html>

Seznam zkratek

ČSÚ – Český statistický úřad

HM – Hrubá mzda

JIM – Jednotné inkasní místo

MFČR – Ministerstvo financí České republiky

OECD – Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

OSSZ – Okresní správa sociálního zabezpečení

SHM – Superhrubá mzda

SP – Sociální pojištění

ZP – Zdravotní pojištění

Prohlášení o použití výsledků bakalářské práce

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

-jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;

- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečné, ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít § 35 odst. 3)
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB- TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB –TUO, v případě zájmu z její strany licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě den 8.5.2014



Hana Lokaiová

Seznam příloh

Příloha 1 Klasifikace daní dle OECD.

Příloha 2: Graf složení čisté mzdy.

Příloha 3: Maximální vyměřovací základy pojistného.

Příloha 4. Vývoj daňové kvóty v letech 2005 – 2013.

Příloha 5: Přehled slev na daní v letech 2007 – 2014.

Příloha 6: Slevy na dani v letech 2007 – 2014.

Příloha 7: Den daňové svobody v ČR v letech 2000 – 2014.